

FOAIA POPORULUI

Prețul Abonamentului:

Pe un an . . . . . 2 fl.
Pe o jumătate de an . . . . . 1 "
Abonamentele se fac la Institutul Tipografic în Sibiu
și la toate birourile filiale de abonament.

Apare în fiecare Duminică

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada
Măcelarilor nr. 21).Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.,
a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Sforțări nebune.

Ungurii fac la socoteli fără birtaș!
Se gândesc și se răsândesc adecă,
cum să facă din noi din toți Unguri, dar'
pe noi nu ne întrebă, și la aceea nu se
gândesc, că oare cu socoteala „Măriilor-Lor”
noi învoiți vom fi ori nu?

'I-a amezit cu desevîrșire ademeni-
torul vis, că ei ar pute face cu vremea,
și încă în scurtă vreme, ca pe întreg co-
prinsul Țerii-Ungurești, alt graiu omenesc
decât cel al lui „io-nupot”, să nu mai
răsune!

Și amezități de acest vis pentru ei
îmbătător de frumos, cred tare, că asta
mai curând ori mai târziu așa și are să
fie, și că numai întrebare de vreme e,
când anume își vor vedea visul întrupat?

Lor le pare ca-și-cum toate din
țeara aceasta ar fi mergând deja hotărit
și de-adreptul spre ținta lor, spre ungu-
risare; — și oameni nerăbdători din fire
fiind, își bat mereu capul că oare prin
ce fel de apucături măestrite ar pute ei
grăbi această mistuire obștească de către
focul unghurisirii.

Drept-aceea ministrii și oameni în-
vęțați de ai lor, care ar pute folosi
vremea pentru lucruri bune și folositoare
țerii în fruntea căreia stau, se întrec întru
a afla câte un nou și nou mijloc de ma-
ghiarisare, care de care și mai și, ca cele
de până acum, ca să poată la timpul seu

zice: Eată, și eu sânt unul care am tur-
nat un bun și prielnic oleiu pe focul ma-
ghiarisirii de obște; eată și eu am aflat
ceva nou ce a ajutat la mistuirea și ni-
micirea popoarelor nemaghiare!

Căci aceasta pentru ei este mare
vrednicie!

Antăiul ministru de acum, Wekerle,
n'a voit să rămână nici dînsul mai pe jos
de alți amezități de Unguri. Și e ată cum
'și-a făcut Măria-Sa socoteala.

A zis:

De vom lăsa noi poporul românesc
să trăească având de lucru tot numai și
numai cu „popii” lui, care ne cunosc pe
noi că ce plătim și ce voim, și de aceea
il desmęta dela a se lăsa tras de noi
pe sfoară: noi nu vom pute unghurisa
prea ușor acest popor.

Dar' poporul românesc e o bucată
bună, după care am rfvnit noi demult și
tare; ce să facem doar o putem apuca
și înghiți? Haid' să cercăm a-l face să
aibă cât mai puțină trebuință de popii
lui românești, și să-l aducem cât numai
se poate mai des în față cu slujbașii un-
guri; căci slujbașii îi vor vorbi Româ-
nului din sat și azi și mâne și poimăne
bine despre domni de Ungur, și rău des-
pre popii lui românești, până când în-
cetul cu încetul oamenii se vor deda cu
aceste vorbe și mai ușor îi vom pute unghurisa.

Dar' ce să facem, s'a întreat Un-
gurul, ca oamenii din popor să nu mai
poată trăi, cum pot acum, fără să aibă

lipsă a da față cu cutari ori cutari sluj-
bași de ai noștri? și cum să le stricăm
noi popilor românești mai mult?

Oamr' în sat, 'și-a zis ministrul,
când au un băiat: *merg cu el la preot*
să-l boteze și să-l scrie în protocol;
când se cunună: *merg la preot*; când
au lipsă de o carte de botez: *merg la*
preot; adecă tot la preot, tot la preot!

Haid' să-i atacăm în punctul acesta.

Zis și făcut.

În vederea acestui scop, antăiul mi-
nistru de acum, a alcătuit un plan de lege
nouă, în puterea căreia *tot omul când*
se căsătorește, silit să fie a merge, nu
la preot, ci la județul maghiar! Acolo
să se cunune; acolo să-și încheie con-
tractul. La biserică să se mai ducă numai
de-a vrea.

Dar' pentru-ca acest plan de lege
nouă, să poată fi adus în dieta țerii și
supus acolo desbaterilor, trebuia ministrul
ca mai antăiu să primească învoirea de
acest fel al Maiestății Sale Împăratului.

A așternut drept-aceea planul, pen-
tru cetire, Maiestății Sale, înainte de asta
cu un an de zile, rugându-l să-și dea
învoirea pentru aducerea lui în dietă.

Dar' Înălțatul Împărat e cu mult
mai cuminte și mai cu durere de inimă
pentru adevăratul bine al popoarelor îm-
părației Sale, decât flusturații ministri un-
guri, și pe când la aducerea altor legi
pe care le afla de bune, își dădea numai
decât învoeala: în fața acesteia s'a oprit

FOIȚA.

CA FRUNZA.

*Ca frunza ce veștejită
Pribegeste dusă 'n vânt:
Așa și eu părăsită
Pribegesc pe-acest pământ,*

*Căutând după fericire;
Dar' vai, nu o pot afla,
Căci ea, dulce nălucire,
Nu m'așteaptă 'n calea mea.*

*Plângând caut sara la stele
Și la luna de pe cer,
Și de soartea vieții mele
Întristată, moarte-mi cer,*

*Și îmi curg șiroii pe față
Lacrime ferbinți de dor...
M'am urât de-așa vieată
Și doresc...doresc să mor!..*

Băcia.

Sinefta Groza.

Țiganul cu găscă.

Poveste de Ana Bogdan.

A fost odată ca nici-odată, că de n'ar
fi fost nici nu s'ar povesti. A fost odată un
Țigan; — mergând din întâmplare prin satul
care locuia nașul seu, ce gândi ce nu gândi,
haid' să se bage pe la el și să-l mai întrebe
de sănătos, că vezi Doamne, demult nu se
întâlnise cu el.

Nașul Țiganului era Român, și era sărac
de-l ustura pelea. Dar' știți bine cum sânt
lucrurile în săcreata asta de lume, că un
sărac te cinstește mai uite decât un bocotan.
Așa și nașul Țiganului se bucură că a mers
finul seu pe la el, și nu știa cu ce să-l ome-
nească. Făcî ce făcî și îi aduse o leacă de
rachiut și mai făcî și ceva de gustat, ca să
nu meargă finul seu flămînd dela dînsul. Sosi
vremea, să se gate Țiganul către casă, căci
destul își petrecuse.

Nașul seu nu știa cu ce să-l cinstească,
căci n'avea chiar nimic, fără numai două găște.
Se gândi el, că una să 'i-o cinstească finului
seu, ear' una să 'și-o lase lui. Așa și făcî,
și încă îi mai dete și un ou, ca să pună sub
găscă, căci din întâmplare tocmai atunci clo-

cia. Țiganul căpătînd o cinste așa mare, de
bucurie începî a cânta mergînd către casă;
— și nu înzadar, pentru-că de acolo avea
dînsul să-și prinză cai și cocie!

Ajungînd acasă să fi vęzut la veselie și
bucurie. Jucău purdeii prin casă; săruta Ți-
gana pe dada, pentru-că li-a adus un dar așa
de frumos.

După-ce așezară găscă pe ou, se puseră
și ei toți roată pe lîngă ea; și purdeii începură
a zice unul către altul: Acum ne fată găscă
pui, pui îi vinde tata și ne cumpără un că-
luț, pe găscă ne cumpără o cociuță, și atunci
ne-om încocia.

Țigana începî de altă parte: că de-acum
mă duci, dado, la tata, în cociuță și n'om merge
tot pe jos, ca pân' acum.

Ear' Țiganul de colea: ba mai duce-te-a
dracul! — ba Țigana că e musai se mă duci,
ba Țiganul că nu; și tot așa până se începură
din dragoste la bătae! Fiind barosul Țiganu-
lui la îndemână, el îl luă și cum trase cu el
în frunte la țigană, odată o omori și căzînd
pe găscă o omori și pe ea. „Mai bine-așa,
trăsni-te-ar, cloanțo, decât să fie tot după pla-
cul tîu!” zise Țiganul viteaz ca un Secuiu
că ce mare ispravă a făcut!

locului, s'a pus pe gânduri, și neplăcându-i, nu 'și-a dat înaltă învoire o lună, două, șapte, nouă, un an întreg! ci tot amîna de pe zi pe zi pe ministrul ungar, care mereu dădea în genunchi înaintea Tronului și se ruga pentru învoire.

Ori-ce om cuminte va pricepe de loc din aceasta, că acel plan de lege a fost găsit de Înălțatul Împărat *că rău este*, și lege netrebită va eși din el, și de aceea nu se învoia nici să fie adus înainte în dietă.

Ministrul ungar singur se făcea mai întunecat la cap, și nu voea să vadă ce însemnează trăgănarea capului țerii, și se-'și retragă cumva nebunul lui plan, ci tot mai întefitor se ruga pentru învoire.

Svonindu-se prin foi, că Împăratul nu se va învî și pace, și văzînd ministrul că cu buna n'o poate scoate, a svonit și el din partea lui, că de nu 'i-se dă învoire, el se retrage dela cărma țerii!

Și întemplantu-se că tocmai în timpul când ministrul ungar amenința cu aceasta, ântăiul ministru din ceealaltă parte a împărăției, din Austria, încă se retrăsese dela cărmă, avînd Maiestatea Sa de lucru acolo cu aflarea unui alt om în locul lui, și nevoind să rămână în aceeași vreme și laturea de dincoaci a împărăției fără guvern: strîmătorat oare-cum de împrejurări 'și-a dat învoirea mult cerută și mult așteptată, și Ungurul s'a întors falos acasă dela Viena.

Acum să vezi cum trag toate clopotele de bucurie, căci precum zic foile unguerești cu guri nespelate, au biruit asupra Împăratului! Bucurie mare! Cădelniți și fum de smirnă și de tămâie în jurul biruitorului ministru.

Căci, gândesc ei, isbutind să aducă această lege, ca mâne vor aduce apoi și altele, că adecă protocoalele botezaților se le poarte nu ca pân' acum popii satelor și orașelor, ci slujbași unguri anume puși, u care popoarele nemaghiare venind mai

des în atingere, se poată fi mai ușor maghiarisate.

Bucurie nebună și socoteală proastă!

Las' că cele mai multe foi din Viena și cei mai luminați oameni în d'al de astea, toți și toate zic că din planul iscoditorului ministru ungar lege n'o să se facă cât e hăul, dar' chiar întemplantu-se ca să fie adusă acea lege, noi doar' cunoaștem pe Român, și cunoscîndu-l cu tărie de credință îndrăsnim să zicem: că nici acele dorite „aduceri în mai deasă atingere“ cu slujbașii unguri, poporului nostru nu o să-'i strice mai mult ca „atingerile“ de pân' acum.

Umblă jupânii după patcoave de cai morți! și se fac de tot risul. Cred și socot ei, adecă că dacă Românul, odată în viața lui, când se însoară, dă față cu un împintenat: deloc o să-'și pună și el pinteni și va fi Ungur cu călcăe și creștet ca tot!

Proști! căci altă cum se le zici!

Ei însă, leagă vezi, mari nădejdi de aducerea legii cu căsătoria civilă, ca de nu știu ce fel de mare ispravă.

Dar' n'are să le aducă nici un folos, decât pagubă poporului care va trebui să plătească nouă dări pentru noi slujbași. Ear' Înălțatului Împărat îi negresc zilele, cât Maiestatea Sa Împărăteasa a ajuns să zică despre El: „sărmanul Împărat!“

Ținta țintelor lor însă, unguirizarea, nu va fi adusă cu nimic mai aproape nici la întemplantu-se că ar isbuti să aducă legea căsătoriei civile.

Și când stai și privești dela oarecare depărtare la această lucrare a „luminatelor“ capete unguerești, și le judeci cu nițel sânge rece, par'că-'i vezi fugînd după vînturi să le prindă, în horă cu vîntoasele, și știind că nimic o să se aleagă de toată treaba, trebuie să le zici pe adevăratul lor nume:

Oameni nebuni!

Sforțări nebune!

im.

„Măria-Ta!“

Laolaltă cu iubii cetitori dela sate, se ne dăm azi nițel seama asupra acestei frumoase titule, pe care poporul nostru a început a o prăda la adresa tuturor bunilor și nebunilor.

Vorba asta e venită aici la noi dela frații din Țeară. Dinșii până la Cuză-Vodă, și până înainte de asta numai cu 15--20 de ani, până România avea numai Principi, nu Regi ca astăzi, titulau cu „Măria-Ta“ numai pe Domnul Țerii. Când un nou Vodă se alegea, o solie mergea la dînsul, și închinîndu-'i se zicea cum a zis lui Petru Rareș:

„Noi curteni și căpitani

„Fost-am fost trimiși cu bine

„Din Suceava cătră tine,

„Ca să-'ți zicem ție-asa:

„Să trăești „Măria-Ta!“

și asta însemna că dînsul e chemat la înalta cinste de cap al Țerii.

Așadar' vorba „Măria-Ta“ e o vorbă de mare și înaltă cinste! Și nouă ne pare rău că poporul nostru a început a zice „Măria-Ta“ fișpanilor unguerești, solgăbiraclor, judeților de pe la tribunale, bietilor de notari, ba chiar și săracilor lor de scriitorași! Asta nu e la loc. Și noi rugăm pe cetitorii foii noastre să cerce a desmînta pe toți țeranii dela acest învîț.

Dar' atunci cum să-'i zicem fișpanului, și cum scriitorășului de notar?

Răspundem: la toți deopotrivă numai „Domnule!“ domnule scriitor, domnule jude și domnule fișpan! și ei n'au să se supere

În privința asta am putea lua pildă dela acurații militari. Acolo dela căprar până la ghinêrar toți sînt numai „Domnule“. Domnule căprar și domnule ghinêrar. Și numai dela general în sus sînt „Excelență“. Ear' „Măria-Ta“ al nostru e tot cam atît cât „Excelență“.

Întrebăm acum: Cuvine-se oare ca noi această înaltă titulă și mai presus de toate frumoasă vorbă românească, să o prădăm pe toți săracii de slujbași și scriitorași de pe la noi? Sînt ei oare mai mari „domni“ ca un general cătănesc, căreia se zice numai „domnule“. Afară de toată îndoeala că nu! Ba ne șede chiar rău când le zicem „Măria-Ta“, întocmai precum ar ședeai cu ar zice în miliție unui căprar „Excelență“. Dar' căprarul ar respinge această titulă lui necuvenită, -- nevoiașii de prin cancelăriile noastre însă nu resping, ci se umflă încă și mai și în pene și se născocoresc față cu țeranii ce 'i-au cinstit cu nevrednicita titulă de „Măria-Ta“.

Să punem dar' capăt acestui nărav rău și să nu mai zicem astfel tuturor bunilor și nebunilor!

Bunătatea lui Dumnezeu.

Poveste de Eugen T. . . .

A fost odată, ca nici-odată, a fost odată un călugăr drept-credincios. Voind călugărul nostru să cunoască dreptatea lui Dumnezeu: se pune și se roagă din tot sufletul, ca bunul de El să-'i învrednicească de lucrul ăsta mare. Pe când isprăvia cu evlavioasa lui rugă, numai ce 'i-se ivește un băiat ca de 8 ani rugîndu-'l să-'l urmeze în lume pretutindenea unde se va duce el. Nici una nici două, călugărul se ia în lume cu băiatul de mână. După-ce se vor fi dus ca de vre-o sută de svirlite, obosiți de drum și foame ajung pe înserate într'un sat la casa unui om sărac, dar' sărac ca melciul. „Dumnezeu drăguțul să Te norocească cu bine și sănătate“. „Bine-ai venit“, le răspunde omul sărac; „da n'ai face bine să ne dai sălaș peste noapte?“ „Cum să nu, că doară sălașul e dela Dumnezeu“. Dintr'o vorbă într'alta se apropie vremea cinei: „d'apoi, mă rog, Sfinția Ta, ce-i drept sîntem săraci, dar' din cât a dat Dumnezeu vă vedem bucuroși la masă. După puține im-

bieciuni călugărul și băiatul, cu pofta omului rupt de flămînd, se pun la cină. În urmă se dau cu toții somnului. Dimineața s'au sculat și după-ce au mulțumit gazdei pentru sălaș și găzduire, s'au luat ear' la drum, dar' era pe aci să uit să vă spun, că înainte de a porni băiatul, se întoarce îndărăt, scoate un lemnuș, pe care apoi drept mulțumită pentru bunătatea, cu care 'i-a primit omul sărac — aprinzîndu-'l îl pune în streșina căsii și o aprinde. Călugărul spăriat de fapta băiatului, o ia la fugă și băiatul după el.

„Vai, facu-'mi sfînta cruce! da ce poznă mai făcuși“, zise călugărul cătră băiat. Dar' băiatul n'a răspuns nimic, ci 'și-a pus obrazul în pumni și a rîs din toată inima, ca un băiat rîsfățat ce era. După-ce se vor fi dus încă multă lume: într'un sat îndepărtat, la casa unui om bogat, așiderea au fost bine primiți și omenește găzduiți. Oamenii din casa aceasta aveau numai un singur copil, care de mai mult timp zăcea în pat bolind greu de tot. Parinții desnădăjduiți străjuiau la patul lui. Bucuria părinților văzînd călugărul a fost

foarte mare, și 'l-au rugat să facă bine să cetească vr'o rugăciune pentru băiat, da dacă bunul Dumnezeu va da să se însănătoșeze. Băiatul, care însoția pe călugărul zise: „Lăsați, că ti aflu eu leacul“, și fără a aștepta răspuns, el se duse prin grădină și nu peste mult se reîntoarce cu mîna plină de buruienii.

„Acum să-'mi dați un mojeriu“; și după-ce 'i-au dat mojeriu, el a sdrobotit buruienile, le-a fert și în urmă le-a dat băiatului să le bea. Nu mult după aceea copilul bolnav 'și-a dat sufletul. „Uf, săraci de noi! mai făcuși o nefăcută“, îi zise călugărul. „Nu așa! nu“, îi răspunse băiatul, Sfinția Ta ai vrut să știi dreptatea lui Dumnezeu! Să știi dară: omul sărac a făcut o faptă milostivă cu noi, drept-aceea am trebuit să dau foc casei lui, fiindcă la fundamentul ei a fost o comoară, pe care după-ce a ars casa, a aflat-o. Copilul bolnav a trebuit să moară, că dacă nu: când ajungea mare mulți oameni ar'fi omorît“, — și cum a zis mînilor 'i-s'au întins ca aripile și a sburat, unde? Nu știu nici eu, dar' știu că călugărul din aceste întemplantu a zis că a cunoscut bunătatea lui Dumnezeu.

După Cluj — Făgărașul.

Copiii cei răi când se pun pe strengării, apoi las' pe ei! Toată puterea închipuirii 'și-o folosesc întru a iscodi care de care câte o mișelie mai cornurată, ca să întrecă pe celalalt.

Puținii Unguri împrăștiați ca făina orbului printre mulțimea cea mare de Români din Ardeal, sînt copiii Ungurilor neași din Ungaria, dar' apoi niște adevărați *copiii răi!*

Sprijiniți pe puterea fraților lor dela sacii cu grăunțele: ei au pus mâna pe toate slujbele aducătoare de venit din frumosul și mai presus de toate românescul Ardeal.

Adevărat că Români avem și noi dreptul de a ne *alege* pe slujbașii nostri, dar' acest drept când e să-l folosim ni-se face totdeauna peste puțină prin miile de uneltiri ale Ungurilor dintre noi, adăpostii la umbra baionetelor, — așa că e mai mult o *batjocură* vorba că noi avem drept să ne alegem, și că ne-am fi și alegând pe slujbași.

O pildă.

Să zicem că a rămas gol postul de notar în cutare cerc românesc. Poporul ar dori să aleagă pe un om al seu, Român, pe care îl cunoaște de om cinstit și vrednic de acel post. Și Românul dorit de popor concurează.

Dacă ar fi adevărat că *poporul are drept de alegere* el ar trebui, firește, să-și și *poată alege* pe doritul seu.

Dar' domnul solgăbiru voește pe altul; pe un nepoțel, ori de nu-i chiar nepoțel, cel puțin unguș cu pîtenași.

Cine va fi alesul? Plăcutul poporului? Hotărît nu! ci plăcutul domnului solgăbiru!

Cum așa? Eată cum:

O poruncă ministerială dă drept solgăbirului ca din toți concurenții, dînsul să numească pe trei și să-și dea apoi poporului ca el din acești trei să-și aleagă pe unul, pe care vrea.

Simțind „Măria Sa“ că Românii din cerc au gând să aleagă pe concurentul român, dînsul cu o singur trăsătură de peană pe acela îl lasă afară dintre cei trei ce-și pune pentru alegere.

Dar' se poate întempla să fie numai doi concurenți: un Român și un Ungur. Cum o să-l poată scoate acum solgăbirul pe Român dintre candidați? Foarte ușor: anume așa că poruncește la doi notari învecinați să concureze și ei la postul cu pricina, și apoi îi pune pe acești doi lîngă cel unul ce vrea să-l ridice cu ori-ce preț; și isbutește; căci de va alege poporul pe unul din cei doi notari, ei se lapedă și nu primesc, și așa rămâne cel voit de „Măria Sa“.

Apucătura aceasta nu e taină; o știu toți scriitorășii unguri de notar și sînt siguri că ei vor isbuti ori-unde, ear' cei români sînt desnădăjduiți din pricina ei.

Prin pilda aceasta am voit numai să adevărim, că noi *nici azi, de fapt nu avem drept de alegere*, ci vorba că avem e numai pentru a coperi ochii lumii din afară, și e mai mult o *batjocură* răutăcioasă și amară la adresa noastră!

La alte feluri de alegeri se fac ear' altfel de mișelii, căci *copiii răi* ai dragei noastre țeri au știut iscodi prea multe chitibușuri strengărești, ca să nu le zicem altcum, cu ajutorul cărora ne dau mereu în lături și pe ei se țin deasupra.

Astfel stînd lucrul, „Măriile“ Lor ar pute fi mulțumiți, căci tot ce vreau face-li-se; tot ce-i greu noi purtăm pe umeri; tot ce-i ușor și bun, dînsii sug; scurt: le merge foarte bine.

Da, dar' la căne tocmai când îi merge mai bine, atunci — *turbă!*

Ungurilor nostri ardeleni, tocmai fiindcă le merge și lor foarte bine, din seamă afară bine: au prins a turba și ei!

Sau doară nu e un semn al turbării și al eșirii din fire aceea ce Ungurii dela Cluj au cerut dietei?

Acum după Cluj, a urmat — *Făgărașul!*

Adunarea comitatului Făgăraș a înaintat și ea o scrisoare ministrului, în care cere nici mai mult nici mai puțin ca — *administrație de stat pentru Ardeal!*

Ce este administrația de stat, și de ce folos Ungurilor?

Sub *administrație de stat* se înțelege o astfel de conducere a țerii, în puterea căreia *poporul să nu mai aibă nici dreptul* (vai de el „drept“) *pe care îl are încă azi la alegerea slujbașilor sei, ci toți slujbașii, începînd dela dobașul satului până la fișpanul comitatului, să fie de-adreptul numiți de ministru*, — cum sînt numiți, bună-oară, oficerii la cătănie de cătră împăratul. Și precum pe oficerii de cătănie, ministrul de războiu îi poate strămuta *ori-unde* în țeară, din regiment în regiment: întocmai la administrația de stat, ministrul poate strămuta pe ori-ce slujbaș acolo unde pe el îl taie capul!

De sine înțeles asta va fi bine pentru Unguri și rău pentru poporul român și cărturarii lui. Căci dacă azi dînsul tot mai poate alege pe doi-trei Români din vre-o sută de slujbași ce ține în spate: *atunci nu va mai pute pe nici unul!* Ear' pe puținii care acum încă îi are, ministrul îi va strămuta pe pusteale ungurești, și va trimite în mijlocul Românilor pe care îi va cunoaște de mai bétyari, mai nemiloși, mai pîtenași și mai impenași!

Până azi încă nu e lege de acest fel, dar' ministrul de interne are întocmit un *plan-de-lege* de acest fel, cum e și planul despre căsătoria civilă. Apoi vine un paragraf de lege, care dă drept ministrului, ca pe cutare *plan de lege* să-l poată el aplica ca-și-cum ar fi lege, în cutare ținut al țerii, unde simte lipsă.

Pe temeiul acestui paragraf cer Făgărașenii să se înceapă în Ardeal admi-

Te-ai dus.

Toate-mi spun cu întristare
Chiar și stelele de sus,
Spunu-mi paseri călătoare
Că, frumoasă, tu te-ai dus!

Florile chiar din livadă,
De-atunci toate veștejesc,
Căci și ele lumea, dragă,
Fără tine o urêsc!

Pasărea din colivie
Ce pe ambii ne 'ncânta;
A 'ncetat să-mi cânte mie
Și e tristă-acum și ea!

Zilele de fericire
Ce noi doi le petreceam.
Și 'n care eu cu iubire
În frumoșii-ți ochi priviam:

Au trecut! S'au dus cu tine,
Nu știu de le-oi mai gusta!
O zi trece, alta vine,
Și eu plîng în lipsa ta...

Aureliu Greblea.

LITERATURA POPORALĂ.

Doine.

Dela Kröcsma.

Culese de Ioachim Radulovici.

Cucule cu pene sură,
Frumos cânti vara 'n pădure.
Cucule cu pene verzi,
Frumos cânti vara 'n livezi.
În livezi lîngă pădure,
Când vin fete după mure,
Și voinicii la nuele
Să se iubească cu ele.

Bată-mi-te, mândro, bată,
Bată-te norocu 'n post,
De mică dragă 'mi-ai fost!
Că ochi negri ca la tine
Nu mai vîd, mândro, la nime;
Genele, sprîncenele,
Frumoase ca stelele!
Mândruța din graiu grăia:
Taci, badeo, nu zice-așa,
Că de sînt eu frumușea,

Nu e vina, bade-a mea,
Ci e vina maică-mea,
Că 'n lapte dulce m'a scaldat,
Și 'n flori de măr m'a 'nfășat;
Ear' scaldă o-a lăpădat,
În lăstarii viilor
Să fiu dragă junilor!

Fă-ți, mândruță, pat afară
Să mă fac eu vînt de vară,
Să vin să-ți dau bani mărunți
Să nu dai gură la mulți.
Bade bădișorul meu
Nu veni de vreme-astară,
Că dușmanii stau p'afară;
Ci vino la miez de noapte,
Că dușmanii dorm pe moarte;
Căci dușmanii multe-or zice,
Ca dragostea să ni-o strice.
Las' să zică ce le place,
Noue n'are ce ne face,
Eu sînt june și tu fată
N'avem nici o judecată!

nistrația de stat, azi încă numai plănuită. Și o cere aceasta tocmai comitatul Făgărașului, cel cu *nouăzeci-și-cinci* de Români din fiecare *sută* de locuitori ai sei, dar' unde cei *cinci* străini s'au știut sul și se țin cu puterea pe grumazul celor *nouăzeci-și-cinci* Români!

Căci li-se va fi părând jupânilor mari și mici de acolo, că prea sunt ei înșiși „*buni*” cu proparția română, și că fiind încă ici-colea și câte un biet de slujbaș român de naștere: prea e fericită varmegia! și că ar trebui aduși în grabă câțiva *biclași* de pe pustă!

Și e cererea lor nici mai mult nici mai puțin decât o întrecere în ștregării a unor copii răi.

Că așa este ni-o dovedește împrejurarea, că înseși foile din Pesta, ca „*Egyetértés*”, cea mai mare foaie ungu-rească, și altele, le sar în cap întrecuților și năzdrăvanilor dela cârma Făgărașului! Ca să se vadă cum se înțeleg acum chiar ei între ei, lăsăm să urmeze aci „*miezul*” cererii Făgărașenilor, apoi răspunsul lui „*Egyetértés*”.

Făgărașenii au lipsă de administrație de stat, pentru-că:

„... Stările publice din Ardeal și uneltirile cutezate ce se hrănesc din țeară străină, pășesc gata de luptă, în mână cu pumnalul ascuțit și pe furis, împotriva unității statului și a națiunii, având de gând să nimicească până la Tisa hotarele noastre de o mie de ani. Aceste uneltiri primejdioase au sunat ele înseși deasupra noastră clopotul de alarmă și amenințându-ne ne silesc să ne deșteptăm odată, căci valorile mării au trecut deja peste plaiurile înalte ale Carpaților și amenință a înghiți părțile ardelen. Nu cu arma, ci cu minciuna, cu amăgirea și cu bani voesc să cucerească această cetate de apărare a Ungariei (adecă Ardealul). De vrem mântuire, să înlocuim garda poporală a acestei cetăți primejduite, cu o gardă (trupă de apărare) tină, vrednică de fapte, care să iee în seamă steagurile statului maghiar și cheile părților temute, și să le încredințeze păstrării slujbașilor credincioși Unguri...”

La aceste năzdrăvăni iscodite de închipuirea copiilor răsfațați din Țeara-Făgărașului, răspunde „*Egyetértés*” astfel:

„Din cererea ce administrația comitatului Făgăraș a trimis-o dietei, ca să iee grabnice măsuri de apăsare față cu mișcările valahe răsună strigătul de alarmă al desnădejduirii. În adevăr grozave trebuie să fie acele stări, care au îndemnat maghiarimea din Ardeal să facă un pas ca cel făcut de Făgărașenii, care cer pentru Ardeal *măsuri atât de aspre, încât nici cea mai din afară lipsă nu le-ar pute îndreptăți din de-ajuns!* Numai înspăimântătorul simțământ al desnădejduirii 'i-a putut aduce pe cei din comitatul Făgăraș să ceară introducerea neîntârziată a administrației de stat în Ardeal, ca mijloc de nimicire a mișcărilor valahe, mijloc însă, pe care noi din punct de vedere al judecării politice cuminti, trebuie să-l socotim chiar ca cel mai rău... Precum deunăzi ne-am arătat părerea noastră că pentru încetarea agitațiilor de naționalitate, aplicarea unor măsuri aspre față cu naționalitățile nu poate să fie potrivită, — așa și acum siliți suntem a pași împotriva cererii Făgărașenilor, pentru-că puterea de stat a Ungariei nu poate recurge la armele desnădejduirii, de cumva nu vre-a să deo dovadă de grozava sa slăbiciune. Spune mai departe foaia ungu-rească, că Ungurii făgărașeni prin cererea lor *se părăsc ei pe ei*, că ei vor fi pricina stărilor rele de care se plâng, și că nu-i folositor a deștepta *frica* în naționalități față cu puterea statului, ci tocmai să umble să le câștige încrederea pentru dînsul.

Mai mult! Înșuși „*Kolozsvár*” foaie din Cluj, care scrie numai așa cum îi poruncesc stăpânii ce o plătesc dela guvern, le sare în drum Făgărașenilor și zice că ei cer administrație de stat pentru Ardeal înainte de a fi o astfel de lege, dar' nu-și aduc aminte, că nu tuturor le trebuie! (adecă nici măcar Ungurilor tuturor, dar' când ar socoti câți mai suntem noi Români căror deasemenea nu ne trebuie).

„*Mulumim de astfel de măsuri deosebite și luate înainte de vreme; și nu poftim să gustăm dintr'însele!*” — strigă „*Kolozsvár*”.

Care va să zică, Ungurii din comitatul Făgărașului ori că sunt desnădejduiți și fricoși, ori că sunt niște păcătoși, cum le zice „*Egyetértés*” cu vorbe mai domoale, și vreau să-și ascundă păcatele

prin aceea că se arată acum așa de îngrijați de... de știe-ți păcatul lor ce? — ori apoi sunt niște copii destrăbalați de răsfațați, care se joacă și ei de-a politica, și se întrec în iscodirea de flecării, de chițibușuri strengărești și strigăte ne-bune, pentru care înșiși „*frații*” lor cu o schinteie mai cuminti, le dau peste degete și peste limbă!

im.

Bravii noștri studenți.

După-ce s'a auzit că Maiestatea Sa Împăratul 'și-a dat învoirea pentru căsătoria civilă, mai mulți studenți de universitate (școalele cele mai înalte) din Pesta, au hotărât să cheme la o adunare mare pe toți studenții dela acele școale, ca să-și deo și ei părerea asupra plănuitei legi.

Între cei care au pus la cale adunarea erau Engel, Kegl, Rosenthal, Weiszenfeld, Weisz, Wildner, Weltner, Fried, Fischer etc., adecă tot Jidovi, având de gând să spună că și ei s'ar bucura de aducerea legii despre căsătoria civilă, căci știu Jidovii că după această lege va urma alta despre primirea religiei jidovești alătura cu cea creștină, ear' de va căde asta, va căde și cealaltă.

Studenții români dela aceleași înalte școale s'au înțeles să meargă și ei la adunare nu pentru a merge mână în mână cu Jidovii, ci tocmai pentru a-și ridica vocea contra dorinței lor.

Pe când Jidovii și Ungurii erau adunați peste 600, și țineau la dicții și băteau din pîteni, deodată vre-o 50 de studenți români pășesc în mijlocul lor *ca să le spună că rău și prost lucru vreau să facă!* că o ticăloșie e legea despre căsătoria civilă și lor ca la oameni cuminti, nu li-se șede să o sprijinească!

S'a început o dispută înfocată. Jidovii, și Ungurii strigau că o vreau, Români că nu! Și s'a stîrnit o larmă mare. Președintele amenința că închide ședința, și îndruma pe ascultători să nu se poarte ca un gunoiu de stradă! Ear' un brav tinăr român a strigat atunci de loc: „*gunoiul sînt cei dela Oradea și Turda!*” Ca un trăsnet a lovit vorba asta în Unguri și Jidovi. „*Afară cu el!*” sbierau. Și tinărul a eșit mândru, cu fruntea ridicată, aplaudat de Români și amenințat de ceialalți.

Din ținutul Cojocnei.

Culese de Ioan Török al lui Iuon.

Păsăruică dingă tîu
Mergi tu pîn' la badea meu,
Spune-ți să vie badea
Că nu-l mai pot aștepta,
Și astăzi până la prânz
De trei-ori ochii 'mi-au plâns
Și cum n'oi plînge cu foc
Dacă 'n lume n'am noroc,
N'am noroc și n'am tigneală
Să mă iubesti, bade, eară,
Și bădiță, suflet drag,
N'am odihnă nici în pat,
M'ășezai în așternut
Nu pot dormi de urt.

Aseară pe la ojină
Eram cu mândra de mână.
Mândra bine mă ținea
Cătră mine-așa zicea
Bădiță, eu te iubesc,
De dorul tîu nebucesc.

Nebunesc de dor de tine
Dacă nu mai vii la mine,
Venire-aș, mândruță zîu,
Că nu pot de dorul tîu;
Da măicuța nu mă lasă
Să mă duc seara de-acasă,
Maica m'ar lăsa pe mine
Dacă n'aș veni la tine,
Și măicuța bine ști
Că dacă m'ar slobozi
Pîn' la tin' nu m'aș opri.
Pîn' la tine-i cale lungă
Mie-'mi pare că-i prea scurtă.
Aș veni, mândră, veni
Și cu tiee m'aș iubi,
N'am ce face, mândra mea,
Maica-i toată pricina,
Avere-ai maică păcat
Pentru-ce nu m'ai lăsat
Aseară să merg în sat,
Că inima 'mi-o sîcat,
N'am odihnă nici vieată
Dacă n'am pe mândra 'n brață.

Cîntece cătănești.

Din ținutul Șoroștinului.

Culese de Ilie Mărtin.

Vai săraci ficiori voinici
Rău mai sînteți osteniți!
Neamțule cum nu te doare?
Când tu stai pe cal călare
Și te uiți cu nepăsare
Cum fugim în fuga mare:
Picioarele-'s tot beșici,
Făcute de prin țipici!
Neamțule cum nu ți jele
Când vezi sânge pe curele
Curgînd din spatele mele!
Neamțule cum nu ți greu
Când vezi că curge părău
Sângele din trupul meu!

Frunză verde cucuruz
Dela Serajevo 'n sus
În mare loagăr ne-au pus,
Cu puștile piramidă
Cu străițile făr' de pită

Capătul a fost firește, că cei 50 de Români n'au putut birui față cu 600 străini, dar' ei au protestat în chip foarte vrednic și care le face mare cinste: ear' când au fost se să iee hotărârea, ei au eșit cu toții afară strigând: „*Nouă nu ne trebuie! Românilor nu le trebuie căsătorie civilă!*“

*

Aceiași bravi studenți înainte cu vre-o lună de zile au ținut o adunare, o mică petrecere, la care au chemat și pe soții lor studenți *Slovaci de nație*; și la această petrecere s'au ținut însuflețite vorbiri din partea Românilor pentru poporul slovac, care a dat mână cu cel român contra Ungurilor, și pentru tinerimea lui; ear' Slovacii la adresa Românilor, și s'a încheiat o legătură de *imprumutată spriginire în această luptă sfântă*. Ear' legătura a fost sărbătorește pecetluită prin aceea, că un tiner român a sărutat în fața întregii adunări pe un tiner slovac, între aplausele (baterile în palme) a tuturor!

Și prin aceasta s'a mărit și mai mult apropierea între poporul român și cel slovac în lupta contra apăsătorilor și nedreptăților Unguri.

Când tinerii noștri de pe la școalele înalte, aceia care azi-mane pășesc în viață ca conducători ai poporului, se poartă așa de brav și fac lucruri atât de cumiți, noi n'avem decât să ne bucurăm și mult să nădăjduim dela viitorul neamului nostru!

Dumnezeu luminează mereu mințile conducătorilor și cărturarilor noștri, și cu ajutorul lui la bun capăt are să ese lupta noastră!

Străinătatea despre noi!

Trebue să o mărturisim, că ne crește inima când cetim frumoșii articoli scriși de anumite foi din afară de țeara noastră, despre noi Români ardeleni asupriți, și aceasta cu atât mai mult, cu cu cât mai îndepărtate peste țeri și mări sunt acele foi, și totuși nu ne trec cu vederea, ci scriu cald și cu frățească durere despre patimile noastre.

Și bucuria trebue să ne fie cu atât mai mare, cu cât o țeară ca bună-oară Italia și Țeara-Nemțască sunt legate de țeara noastră prin o învoială făcută deja

de mult, de a sări una în ajutorul celeilalte, când ori-care ar fi primejduită; ear' când ești în felul acesta favorit cu cineva, apoi ești oarecum îndatorat a afla și a lăsa toate de bune cele ce se petrec în țeara lui, ca nu cumva spunându-i că cutare lucru rău îl face, să dai pricină de supărare și recirea pretenției, — și cu toate aceste multe foi însemnate din Italia nu mai pot și *nu vor* să-și astupe gura în fața apăsărilor ce noi Români ungureni, *frății* lor, îndurăm dela Unguri, *pretenții* lor.

Așa spre pildă, marele și frumosul ziar „*Il Veneto*” din *Padova* scrie la loc de frunte un lung și cald articol în cauza noastră, spunând cum s'a întâmplat ducerea *Memorandului* la Împăratul și cum mai ales de atunci încoaci Ungurii nebuni de ciudă că sunt dați de goli în fața lumii, au prins o goană ne mai pomenită asupra fruntașilor Români, înfundând murdarele temniți ungurești cu ei! Și încheie zicând, că dacă Ungurii vor continua a merge pe calea apucată, conducătorilor români nu le rămâne decât sau să între în temniță, sau să-și părăsească patria, cum a fost silit dl A. C. Popovici și dl Eugen Brote să o facă.

Alt ziar „*La Sera*” din *Milano*, vorbind de înțelegerea dintre naționalitățile din Ungaria (adecă dintre Români, Slovaci și Sârbi) de a lupta la olaltă, spriginindu-se, spune că această înțelegere e de cea mai mare însemnătate, căci pune lupta pe un plan nou, care poate avea mare înfrurire asupra politicii europene peste tot. Ca semn al acestei înțelegeri, (care oarecum oficios nu s'a întâmplat încă, ci se va face în curând) se poate socoti și adunarea de studenți români și slovaci din Pesta, unde s'a vorbit însuflețit pentru frăție și împreună mergere.

Al treilea ziar „*La Cultura*” ce ese în *Roma*, spune că nu de mult s'a împărțit între membrii dietei de acolo o carte, care a stîrnit mare mișcare, pentru că într-ousa se arată cu dovezi tari, apăsările

ne mai auzite ce le îndură un popor, care e legat prin sânge și cultură de ei, de Italiani.

„Acest popor e cel român — se zice în carte, — care locuște în Transilvania și Ungaria: prigonitorii sunt Ungurii, care în avântul lor nebun de-a ungurisa cu puterea, năvălesc asupra Românilor cu atât mai mult, cu cât acest neam mândru și vênjos se împotrivesc mai vitejește, și care a trecut prin lupte de sute de ani fără ca religia, limba ori tradițiile sale să voiască a le jertfi pe altarul șovinismului unguresc!“

*

Așa vorbesc foile din Italia cea depărtată, de carea mări și țeri ne despart, — ear' apoi foile fraților noștri din România te înflăcărează prin căldura, cu care scriu despre întreaga noastră mișcare și luptă, și nu au destule cuvinte a lăuda pe conducătorii partidului național și drumul apucat de dînsii. Ele nu scapă din vedere nici o întâmplare mai însemnată dela noi, și de loc o iau, o desbat, și ne încurajază pe noi și-și dau părere slabă, foarte slabă, despre Unguri!

CRONICĂ.

P. I. Kabdebo — bancrotat! În 8/20 Nov. marele schimbător de bani și-a înștiințat la tribunalul din Sibiu bancrotarea sa (încetarea de a-și mai plăti datoriile) și și-a închis localul. Acest bancrot a tras după sine încă bancrotarea bolții mari de fer a lui *Nendwich* și cea a lui *Markovatz*, și e temere că se vor mai închide încă multe, fiind stăpânii lor giranți (chizeși) pentru Kabdebo. Spaima între comercianții din loc e mare. Se svonește că datoriile lui trec departe peste un milion!

*

Din Galsa, satul urgisitului Pituk, ne scrie economul G. B. că notarul de acolo Ardelean Gabor merge foarte departe în nedreptățirea Românilor și a limbii lor. Așa în anul acesta, între alte rele ce a adus pe capul poporului, a făcut de a ajuns, cu ajutorul gendarmilor, un jude comunal, pe care comuna nu-l vră, și că folosește certele dintre Români și Unguri pentru a se arăta pe sine de

Când manevra-am început
Nice apă n'am avut
O lingură de beut.
Cât de zi s'a revărsat
„Fergaterung“ au suflat,
Toată oastea să s'adune
De bătae să s'apuce.

Când era la prânzul mare:
Strigă un general călare:
„Dați feciorii mei cu drag,
Că rămânem fără steag!
La hornist poruncă da
„Șturm“ să n'ceapă a sufla
Și musica a cânta!
Noi strigam cu toții „hura“
De cine ne auzia
'I-se 'mpetria inima!
Acum, maico, de-ai vedé,
Maico cum vin gloanțele,
Că veniau tot șuierând,
Tot ficiori frumoși lovind,
Când „șnell-faier“ se pușca
Munții se cutremura!

Chiuituri la joc.

Din Pașaga-de-jos.

Calese de *Ioan Vesa*, învețător.

A mea muiere-i muiere,
Că la cărcimă nu prea mere,
Duce-acasă câte-o fele,
Dacă-o gată eară mere.

Nu mă bate, mōi bărbate,
Că și io-'s ca celelalte,
Că nu-'mi dau cănepa 'n parte,
Făr' o bag în foc de arde!

Trage, mamă, ușa bine,
Că vine mutul la mine,
N'am făină să-'i fac pâne.
Face-'i-aș din grâu curat,
Dar' mă tem c'a fi păcat.
Face-'i-aș din curături,
Dar' mă tem de vrăjitori.

Hei leliță lelișoară,
Sui în pod și du la moară.

Ucigă-te sfânta cruce,
Sui în pod și nu-i ce duce.

Leliță frumoasă ești,
Cu bărbatul cum trăești? —
Cu bărbatul ca cu dracul,
Că și-a seară, 'mi-o spart capul,
Că și-a seară pe 'nsărat,
A fost treaz de mort de beat.

Hei leliță Nastasie,
Spală-'ți iia cu leșie,
Și-apoi tața cu săpon,
Să nu-'i fie badi somn.

Frunză verde frunzuliță,
Te-a știut dracul, leliță,
Că tu ești de măritat,
Că și eu te-aș fi luat.
Până când erai mai mică,
Te-aș fi cerut 'mi-a fost frică,
Eară după-ce-ai crescut,
Te-aș fi cerut, m'am temut!

bun „patriot“ mai marilor sei. Și că dinsul deși de naștere e Român, acum s'a lăpădat de tot de neamul seu, a făcut că limba protocolară a primăriei comunei să fie cea ungurească. Ni-l arată economul numit, ca pe un om vrednic de toată hula Românilor. Așa-i. Totdeauna și peste tot locul aceste lăpădături sânt cei mai mari dușmani ai poporului din care făcuseră parte! Ungurii curați nu-s așa răutăcioși din seamă afară ca acești spurcați renegați! Fie-le rușine, și disprețul nostru să-i copere

Părinți necredincioși. Ceva neobicinuit s'a petrecut mai săptămâna trecută la Văralja în comitatul Pojon. Niște părinți care nu cred în Dumnezeu, aveau un singur fiu, și acela li-a murit într'o zi. Ei voiau să-l înmormenteze fără nici o slujbă dumnezească și luându-l ei înșiși l-au dus în cimiter. Înainte de a-l arunca în groapă însă, a dat poliția peste ei, și i-a oprit dela fapta lor urită. Dar părinții începură să facă larmă. „Eu sânt muncitor sărac, răcnia părintele mortului, biserica mie nu-mi dă nimic. De nu voiu lătra voiu peri de foame; trăesc numai după puterile mele; n'am nici o lipsă de slujbe și forme bisericesti!“ Poliția însă n'a lăsat, ci a trimis după preot. Sălbatecii părinți necredincioși părăsiră atunci sieriul și fugiră de parte ca să n'audă rugăciunile preotului; și numai după-ce acesta își isprăvi toate ale sale și se depărtă, se întoarseră earăși și bocindu-se amar sloboziră sieriul în groapă și îl coperiră înșiși cu țărână.

Constituire. „Reuniunea învățătorilor gr.-or. din despărțământul Pesteșului“ aparținător districtului oradan, ținându-se adunarea I. a anului curent școlar la 14/26 Octomvrie în Beznea, s'a constituit pe un nou period de 3 ani. Resultatul constituirii e următorul: Președinte: învățătorul din Sabolciu Avram Igna; vicepreședinte: Simeon Butiri, preot-învățător în Valea-neagră; notari: Iosif Crainic, inv. în Bratca și Petru Vlaic, învățat. în Bulz; cassar: Aron Bulzan, inv. în Fehetău; bibliotecar: Teodor Toț, învățător în Beznea; controlor: Stefan Tulvan, inv. în Pesteș; membri în comitet: Constantin Marușca, inv. în Brusturi; Ioan Antonescu, inv. în Sécădat; Petru Cipou, inv. în Lunșoara; Ioan Lung, inv. în Ponoară și Nicolau Câmpean, inv. în Husasău.

Din Ohaba-de-peatră ni-se trimite intristătoarea veste, că în 27 Octomvrie v. au ars acolo casele alor 31 familii, rămânând astfel lipsiți de adăpost acum în ajunul iernii 102 capete de oameni; și nenorocirii se roagă prin aceasta, că toți acei buni cetitori, care s'ar îndura a le tinde mână de ajutor în bucate, bani ori haine, să binevoească a-le trimite prin poștă la adresa lui *Iancu Iancu*, jude comunal, care va împărți ajutoarele între lipsiți și va da seamă prin foi despre ce a primit.

Din jurul Blajului.

Culese de *Ioan Horvath*, învățător.

Soacră soacră poamă acră,
De te-ai coace-un an și-o vară,
Tot vei rămâne amară;
De te-ai coace cât te-ai coace,
Poamă dulce nu ti-i face.

Dela noi a tria casă
Plânge lelea crîsniceasă;
Că-a bătut-o crîsnicul,
Să-și spună ibovnicul;
Și-o bătut-o cu-o neua
Că nu face cum el vrea;
A bătut-o cu-o țepușe,
Ibovnicul după ușe.
Și de-a bate-o chiar cu gardul,
Ea tot s'a iubi cu altul.

Frunză verde frunzuliță
Am avut o mândruliță,
Și-a murit mâncând jintiță.

Din Ciurila, cottul Turda-Arieș ni-se scrie, că Duminecă în 29 Oct. st. n. s'a sîrbat acolo sfințirea bisericii nou zidite. A fost chemat și dl protopop al Turzii ca dimpreună cu alți preoți să vină la sfințire, dar Sfinția Sa a aflat de bine a făgădui și apoi a nu merge. Poporul aștepta să sosească, și văzând că nu și nu, în urmă s'a făcut sfințirea fiind de față numai harnicul preot din loc *Ioan Tămaș și poporul*, adecă ca într'o Duminecă de rînd! Păstorul și poporul, ni-se scrie, sînt de o potrivă harnici și vrednici de laudă, căci nu demult au zidit școală și acum și biserică, și totuși nime nu i-a învrednicit a lua parte la sfințirea bisericii lor! Luăm notiță despre aceasta cu multă părere de rău, și mirându-ne, cum s'a putut așa ceva?

Fapte de laudă. Domnișoara *Silvia Dona*, învățătoare în comuna *Coșteiu*, a dăruit sfintei biserici de acolo un frumos acoperământ pentru sfântul pristol. — Ear' domnul *Nicolae Corcea*, proprietar în aceeași comună, împreună cu soția sa *Persa*, au dăruit tot pe seama bisericii următoarele vestminte: un acoperământ pe sfântul pristol, două acoperăminte pentru stranele din biserică, un stichar pentru cetitorul apostolului, și o podoaba pentru Tronul Maicii Domnului. — Mai departe domnul *Simeon Petruș*, jude comunal tot în *Coșteiu*, împreună cu soția sa *Ana* au renoit crucea din câmpul *Coșteiului*, drumul *Verșetului*. Pentru care fapte creștinești epitropia bisericăască a numitei parochii, aduce pe această cale mulțumitele ei evlavioșilor dăruitori. Ear' noi dorim ca să auzim cât mai des despre astfel de frumoase și de laudă vrednice fapte!

De 106 ani. Învățătorul din *Meșcreac* ne scrie, că în 15 Nov. n. a murit „acolo *Badea Toader Sîrb*, un bătrân plăcut, care a ajuns vîrsta rară de 106 ani născut fiind la anul 1787. Dinsul știa povesti multe lucruri frumoase din vremuri netrăite de cei de acum. Așa pe vremea *foametei dela 1816*, dinsul era june în putere; în 1848 a fost bătut crunt de împintenații „*önkentes*“ -i ai lui *Juhász*, pentru-că ca jurat sătesc n'a voit să le spună căți oameni din comună s'au dus în lagărul lui *Axente*; în urma acestei bătăi i-a căzut mai toată carnea de pe oase; spunea că cunoscuse pe vestita *Caterina Varga*; și știa multe despre *Horia*, *Cloșca* și *Crișan*, auzite dela oameni care trăiseră cu acești bravi țerani într'o vreme. Prin traiu cinstit și cumpetat bătrânul nostru ajunsese și la o frumoasă avere.

Îndreptare: În numărul 44 al „*Foii Poporului*“ la locul întâiu s'a zis din greșeală că cei-ce doresc înființarea de coruri să se adreseze dlui *Simeon Muntean* în *Bruchenau*. Recercați din partea numitului, îndreptăm greșeala într'acolo, că locuința d-sale nu e *Bruchenau*, ci *Murány*, comitatul *Timiș*.

Știe dracul ce i-a fost,
Că-a morit în zi de post.
Câte sate-s pe sub munte,
Fete ca la noi nu-s multe;
Câte sate am umblat,
Fete faine n'am aflat;
Ca aici într'acest sat.
Că fetele dela noi
Toate 'mi-s'au măritat;
S'au măritat mândrele
Și-au rămas uritele,
Au rămas cele buzate
Dracul să le aibă parte.

Frunză verde de dudău,
Pe-acolo de unde-s eu,
Nu-i nici popă nici birău,
Pe birău l-au spânzurat,
Pe popă l-au alungat.
Pe-acolo de unde-s eu,
Cât-i copilul de rău,
Șede cu mâna la brău,
Și cu mândra n'ă făgădu.

R Î S.

Judele către croitor :

— Ești pîrit că ai spart capul ucenicului cu metru.

— Apoi da domnule președinte, fiindcă nu se purta bine a trebuit să iau contra lui „măsuri“ !...

De-ale pușcașilor.

— Închipește-ți frate, plec azi la vîntoare de iepuri și deodată îmi ies în cale doi porci sălbatici, și eu...

— Știu, știu, istoria asta mi-ai mai spus-o odată!

— Nu se poate; și eu am auzit-o numai ieri...

La județ.

Martorul: Și eată cum s'a început bătaia de a ajuns treaba la cuțite. El intră în cârcimă strigînd în gura mare: Porcilor măgarilor, boilor...

Președintele: Întoarce-te vorbind, către domnii jurați...

Copil bun și drept.

— Mamă nu mă pot duce pîndă acolo, că mi-s'o băgat o petricică în pîpuc și mă doare.

— Ei bine, pune-te colea jos pe scăune și trage pîpucul să și-o scot.

— Da... dar' nu știu în care...

La casarmă.

Sergentul: Măi boilor, așa sînteti de proști, că nici nu pot să știu minte cum vă chiamă!..

Un tîner cam săngios, simțindu-se vătămă de vorbele unui down strigă rîstit:

— Domnule! dacă crezi că sînt eu un prost, apoi și-ai găsit omul!

Doftorul: Dumneata te-ai îmbolnăvit din mîncare. Ce-ai cinat aseară!

— Un chilo de carne friptă.

— Cu poftă?

— Nu, cu usturoiu.

Tata, mama, fata.

Cînd se face unei familii cunoscut că un june vrea să-i ceară fata, tatăl întreabă:

— Cine e?

Mama:

— Cum e?

Fata:

Unde e?

Un croitor se plînge:

— De zece-ori mi-am cerut pîndă azum paralele dela domnul învățător. și totdeauna se face că n'aude.

— Nu-i mirare, El e îngropat în datorii pîndă deasupra urechilor.

La județ.

Un bătuș mare, care a fost de mai multe-ori osândit pentru lovituri și certe, avînd să joare, îi zice judele:

— Ridică mâna.

Bătușul înholbînd niște ochi crunți întreabă:

— Asupra cui?

ECONOMUL

redactat de D. COMȘA.

Intrunirea agricolă din Roșia-săsească.

(Dare de seamă pentru „FOAIA POPORULUI“.)

De lângă Hărtibaciu, 29 Oct.

Domnule Redactor!

De câte-ori ni-se dă prilej să vedem lucrul aievea bun, făptuit pentru onomii nostri dela sate, totdeauna simțim, că inima ne tresaltă de bucurie. În nesură neasămănat mai mare ca odinioară, dem astăzi ivindu-se în sinul neamului nostru bărbați din ce în ce mai numeroși și crânde din răspuțeri pe calea înaintării, singură poate duce la isbânda multărită. Un lucru, de care noi plugarii mâni am avut trebuință neapărată și prin re conducătorii luminați au răspuns la dorință adânc simțită, a fost, este și va rămânea „Foaia Poporului“. Cât ce a apucat să cetim numerii dintâiu, o bucurie nespūsă a pătruns inimile noastre ne-am zis: „Mulțămite lui Dumnezeu! Ată că a sosit și pentru noi ceea-ce cu neastâmpăr așteptasem!“ În mai puțin de un an, această făclie a răspândit lumină cu îmbelșugare și a ridicat pe țărani în neștiință la știință. Da, în mai puțin de un an, foaia, care cu drept cuvânt se numește a poporului, a împrăștiat ca prin miracol întunerecul posomorit, de care era pleșită țărănimea noastră în ale politicii, economiei și așa m. d. În lipsa acestei aievea populare, câte lucruri bune și frumoase nu au rămas ascunse vederii noastre sufletești! „Reuniunea agricolă română din comitatul Sibiului“ făptuise minii trecuți fel și fel de lucrări însemnate, care și ele au rămas în mare parte ascunse. De când cu foaia noastră însă, toate s'au schimbat în spre bine.

După această introducere să-mi fie îngăduit a trece la adevărat.

Vorba este de o ispravă destul de mare, pe care au dus-o în deplinire vrednicii cărmaci ai reuniunii pomenite. Drept murire pot sluji următoarele.

Nu departe de Sibiiu se află Roșia-săsească, o comună locuită de abia 80.000 milii române; numărul Sașilor este mult mai mare. Deși puținei la număr, Românii, oameni din seamă afară harnici și hăbzuți, au săvârșit, mai ales de un timp încoace, multe lucruri vrednice de toată lauda. Înainte de anul 1850, ei abia aveau unde să-și plece capul, neavând biserică nici școală nici preot. Câteva puține fășioare de pământ slăbuț, puține cășoare și puține vite, eată tot ce aveau. Funcionând din greu și cheltuind puțin să se propășească văzând cu ochii, prin clădirea de case trainice, prin sporirea treptată a terenurilor și mai ales prin cumpărarea de numeroase pământuri dela vecinii Sași.

Într'aceea au isbutit să capete preot, cu care împreună au zidit biserică și școală de zid, care întrunesc toate cerințele dorite.

La anul 1860, tăindu-se din moșia comunală 100 jugere de pădure pe seama bisericii săsești — după încordate stăruințe, Românii au isbutit să capete și ei a treia parte pe seama bisericii lor. Venitul însemnat de vre-o 1500 fl. sau pus la bancă cu dobândă. Cu prilejul comasării hotărului, ei au cumpărat pământuri pentru biserică și nefiind suma amintită de ajuns, fruntașii au stăruit și poporul s'a învoit a se mai face un împrumut de 800 fl. Astfel a fost dată puțința cumpărării a peste 30 jugere de pământ foarte bun. La comasarea de curând isprăvită li-s'a dat în schimb pământ mai puțin și mai îndepărtat în mărime de vre-o 150 jugere. Acest pământ bisericesc se folosește parte pe seama vitelor de lucru, parte se dă în arândă.

Din venitul anual de aproape 600 fl. se plătește între altele leafa învățătorului cu 300 fl., așa că creșterea tinerimei este pe vecie asigurată.

La stăruința mai multor fruntași prevezători și vrednici, între care se numără Ioan Cica, Simeon Ganea, Ioan Ganea, Toma Frățiciu și alții, vre-o 14 săteni au înciripat un fel de tovărășie de bani. Din abia 24 fl., cu care au început, astăzi, după vre-o 8 ani, s'au trezit cu suma de 340 fl. Acest spor destul de însemnat este datorit cametelor încassate pe rînd dela cei-ce luară banii împrumut. Ademeniți de gândul câștigului și înaintării, ceilalți țărani au urmat pilda bună întocmai și cu timpul au înființat alte 3 tovărășii, numite „vecinătăți“, din care aproape toți Românii din Roșia fac parte.

Trebuința de a pune „vecinătățile“ în stare ca să lucreze împreună, sub una și aceeași cărmă și cu puteri unite, a fost demult și adânc simțită. Era însă neapărat să întrevină bărbați pricepători, care să pună trebile la cale, împrăștiind nedumerirea și bănelile unora și altora și scoțând la iveală foloasele purcederei împreună, îndemnând și pregătind cele de lipsă. Și ce putea fi mai natural decât să se ceară sfatul și ajutorul iubitei noastre „Reuniuni agricole române“ din Sibiiu. Destul, că la rugarea fruntașilor din Roșia-săsească, comitetul numitei Reuniuni a hotărât ținerea în comună amintită a unei intruniri agricole, ceea-ce s'a întemplat Duminecă la 17 Octomvrie v.

Ziua întrunirii agricole va rămânea scrisă cu litere neperitoare în mintea și inima Românilor din Roșia-săsească și împrejurime. Căci precum aiurea așa și aici întrunirea a isbutit în toată puterea cuvântului și sămânța, pe care zeloșii și harnicii cărmaci ai Reuniunii noastre, au ținut să o împrăștie cu atâta dărnicie și stăruință, roade mănoase va produce în viitorul cel mai de aproape.

La oarele 8, o mândră ceată de călăreți voinici, însoțiți de mai mulți fruntași în căruțe au întâmpinat comitetul Reuniunii la marginea hotărului, în preajma unui deal frumos și scaldat în raze de soare. În fruntea călăreților se afla harnicul învățător local dl. *I. Olariu*, care s'a adresat comitetului prin o vorbire călduroasă și bine simțită, zicând între altele: „Este cu neputință să Vă descriem bucuria adâncă ce simțim în această zi frumoasă, așteptată cu dragă inimă și cu cel mai viu neastâmpăr. Nu Vă putem descrie mândria, de care suntem cuprinși astăzi, când dat ni-a fost să vedem împlinindu-se dorința ferbinte a Românilor de aici. Lăsați până acum în grija sorții, noi o mână de plugari români, avut-am prilej să vedem reuniunea agricolă săsească împărțind povețe și stăruind pentru înaintarea economică a vecinilor nostri Sași, și întrebându-ne-am cu lacrămile în ochi: Doamne, oare când va sosi ziua, în care ne vei învrednici și pe noi cei părăsiți ca să putem saluta în mijlocul nostru pe cărmacii nații economice românești! Din adâncul sufletului dar' Vă zic, în numele întregului popor: Bine a-ți venit! Dumnezeu bunul să încununeze această zi măreață cu isbândă rodnică și strălucită!“

La această vorbire a răspuns dl. profesor *D. Comșa*, omul poporului și membru în comitetul Reuniunii zicând că, dl. president Eugen Brote aflându-se în străinătate, d-sa va cărmui întrunirea de astăzi. După-ce mulțamește călăreților pentru călduroasele urări de bună-sosire, sferșește făgăduind, că și cu acest prilej membrii comitetului își vor da toată simțința întru a se arăta vrednici de iubirea și încrederea poporului.

Între puternice urări de „să trăiască“, călăreții, doi cu doi, pleacă înspre comună, însoțiți de trăsura comitetului și de căruțele, în care ședeau fruntașii țărânimii.

În preajma comunei, călăreții întonează, sub conducerea bravului învățător, mai multe cântece naționale și înaintând sărbătorește mai întâi pe strada (ulița) principală locuită de Sași, se opresc înaintea casei dlui paroch local *I. Bânda*, unde întreagă suflarea românească era strînsă în haine de sărbătoare, în frunte cu tinerimea scolară și comitetul parochial. O priveliște aievea sărbătorească și cu totul neobiceiuită se înfățișa membrilor comitetului: Femeile din Roșia, vestite în ale hârniceii și gustului frumos, au ținut să împodobească intrarea iubitorilor oaspeți cu ramuri verzi și cu un falnic arc de numeroase covoare mândre, ștergare, fețe de masă și c. l. drept semn pipăit, că vrednice sunt țesăturile lor de a fi puse în vederea cărturarilor delă orașe.

Între cele mai vedite semne de iubire și urări ferbinți din partea mulțimei, harnicul preot local, părintele *I. Bânda*, a ținut o vorbire însuflețitoare, bineven-

tând pre cârmacii comitetului, dintre care sosiră dnii D. Comșa, V. Tordășianu, secretarul și P. Ciora, cassarul Reuniunii, cum și dl Dr. Aurel Brote, directorul băncii „Transilvania“. Dl profesor D. Comșa a răspuns mulțămind din adâncul inimii pentru primirea atât de strălucită și asigurând pe toți cei de față, că gândul, de care sunt povățuiți cârmacii Reuniunii, în frunte cu vrednicul ei president, este numai și numai propășirea și tigna economică a poporului.

După trecerea pe sub arcul împodobit, în largă curte parochială, comitetul a întimpinat o nouă surprindere, vrednică de a înduoșa pe ori și cine: o cunună frumoasă de neveste tinere, așezate în două șiruri lungi și ținând în mâni mai multe coroane (cununi) de flori. Conducătoarea femeilor Maria Avram, fiica părintelui Bânda, a urât comitetului cuvinte alese de bună-sosire în numele femeilor române din Roșia și jur, zicând între altele, că femeia română urmărește cu viu interes propășirea neamului nostru și că gata este a urma întocmai povețele cârmacilor luminați și însuflețiți de binele țărânilor mult cercate. Luând în primire cununile imbiate de mâni așa harnice și frumoase, membrii comitetului au răspuns prin graiul dlui Comșa, care a mulțămît cu înduoșie și în cuvinte pline de însuflețire

Întrați în locuința parochului, membrii comitetului au poftit pe fruntașii comunei la o scurtă sfătuire împreună, apoi s'a dat semn prin tragerea clopotului. Întrunirea însăși s'a ținut în sf. biserică, care în curând s'a umplut de bărbați și femei. În nr. următor vom arăta pe scurt mersul și isprăvile acestei întruniri.

Să rămânem la cele bune ale noastre!

II.

Țesăturile de lână.

Avem noi și scăderi destule, obicinuite-ne-am și cu lucruri, de care înțelepțește ar fi să le părăsim. Cu cât mai îngrabă, cu atât mai bine. Despre aceste scăderi vom avea prilej să vorbim în foaia noastră; mai întâi însă să urmărim despre lucrurile, pe care ar fi un păcat neiertat să le părăsim. În locul dintâi am fost pus țesăturile de in și de cânepă și am arătat, că ne facem înșine un rău și o pierdere foarte mare prin desvătul, care s'a încuibat și a început a se înrădăcina, față cu aceste lucruri bune și folositoare, în toate casele românești. Totodată am fost rugat pe fruntașii nației noastre și pe cetitorii noștri ca să-și dea toată silința, pentru-ca cu toții împreună să oprim pre sătenele noastre de a merge mai departe pe calea cea rea: a cumpărării bumbacului și joljului și a le face ca să se întoarcă la prăsierea de multă cânepă și de in, din

care se pot face haine destul de frumoase și neasemănat mai trainice, haine, cu care s'au îmbrăcat moșii și strămoșii noștri multe mii de ani, fără de a cunoaște bumbacul nici măcar după nume. Ca să arătăm și mai bine, cât de tare s'a încuibat joljul și cartonul, care din bumbac sunt făcute, vom mai aduce numai o pildă. În multe părți Românele noastre dela sate au început să părăsească crătînța (cătînța) și să poarte rochii de carton, ear' cărpele (năfrămile) de carton se poartă în toate locurile. Să facem o socoteală scurtă numai despre prețul cărpelor (năfrănilor) cumpărate și să zicem, că fiecare femeie nu-și cumpără pe an decât o singură cărpă și numai cu 25 cr. și că numărul femeilor din țeara noastră, mueri și copile, face cam 1 milion și jumătate și încă ne ese la 375 mii de floreni.

Acei, care lucră bumbacul, cei-ce îl aduc pe mări și pe drumurile de fer și cei-ce-l vând prin bolte numai Români nu sânt și așa milioanele, care se duc pe aceste lucruri, se poate zice că, merg până la cel din urmă ban în mâni străine. Să trecem acum la țesăturile de lână.

Trăim într'o țeară, unde iarna, o parte din primăvară și o parte din toamnă, adevărat cam o jumătate de an, sântem siliți să umblăm îmbrăcați mai ales în piele și lână. Cojoacele, peptarele și căciulile, adevărat hainele de piele (blană), nu le-am părăsit încă, și e bine să nu le părăsim, pentru-că sânt călduroase și trainice. Dar' nu stă lucrul tot așa și cu hainele de lână, cum sânt: scurteicele, mânecarele și altele. Mânecarele, frumoase și trainice, lucrate în casă, în unele părți au început să se înlocuească prin altele de țirg, care adese sânt scumpe, dar' nici pe departe așa trainice ca cele făcute de mâinile sătenelor noastre. Numai începutul e greu; dacă odată s'au pornit oamenii spre un lucru rău, n'are să treacă multă vreme și vom vedea că, ca și cu bumbacul, nu o să se oprească la atâta. Din satele, unde s'a făcut începutul cu lucruri de boltă, va trece obiceiul în satele vecine și dela aceste în toate părțile; dela cei-ce s'au îmbrăcat cu mânecare de țirg, va trece la cei din sate, care încă nu s'au dedat cu de aceste, făcându-se ca și cu bumbacul, că nu e astăzi casă românească, în care el să nu fie bine primit.

Dacă ar începe străinii să facă pentru noi și pănură albă de cioareci (nădragi), a bună seamă, că ar nimeri-o și cu aceasta; ca azi mâne ar avea trecere destul de mare. Lucrurile rele sânt ca lepra, se lipesc dela om la om cu cea mai mare repeziciune.

Dela întrebuintarea mânecarelor de țirg obiceiul rău va trece la țundre, bobauă și zechi și cioarecilor de țirg. Cu unele s'a și început. Între aceste se numără surțele de postav, materialul de

păr pentru cătrinte și rochiile de lână pantru sătenele, care le poartă năfrămile de păr, în care de altfel păr este foarte puțin și așa mai departe, alte și ear' alte lucruri de țirg. În felul și pe calea aceasta, numai bunul Dumnezeu știe, unde vom ajunge. Una însă stă, că spre bine nu mergem și nu putem merge.

Când am putea socoti, câte milioane se duc dela noi pe fiecare an în mâni străine pentru lucruri făcute din lână, ni-s'ar umplea trupul de fiori și dacă am aduna banii dați pe bumbac, jolj și cartoane cu cei dați pe lucruri din lână, ar trebui să ne stee mintea în loc în fața unei sume uriașe de bani, pe care 'i-am vedea străcurându-se, cam pe nesimțite, în mâinile altor nații, mult mai bogate decât a noastră.

Omul cu stare bună se luptă mai ușor cu năcazurile zilnice, decât unul nevoiaș. Tot așa și o nație bogată ajunge mai ușor la sfârșitul dorințelor sale, decât o nație bătuită de lipse și nevoi. Ear' dacă și noi vrem — și vrem cu toții de bună seamă — ca să ne ridicăm din ticăloșie, avem să părăsim între altele și obiceiul rău de a cumpăra dela străini ceea-ce ne putem face noi înșine.

Avem oi, care ne dau lână cu imbelșugare. Soțiile, mamele și surorile noastre știu, laudă lui Dumnezeu, toarce, țese, croi și coase. Avem piuele noastre destinate să facă țesăturile de lână mai groase și mai trainice. Avem și meșteri români, care să ne gătească cojoacele și alte blănării și pe cât nu 'i-am avea încă, datori sântem să ni-'i creștem.

Tot așa avem pământ bun de cânepă și de in și femeile noastre cunosc destul de bine lucrările câte se cer pentru a ajunge la pânză de in și de cânepă și se pricep tot așa de bine la gătirea a tot felul de haine din aceste materii frumoase și trainice.

Toate aceste avându-le și știindu-le, nu ne rămâne decât să urmărim întocmai și fără întârziere, împuținând cumpărăturile de țirg și ferindu-ne, pe cât se poate, de dragostea străinului care, îngrășat din cruntele sudori ale Românului, răsplătește acestuia decum abia s'ar putea mai rău.

r. s.

Despre ouele de găină.

Sânt găini, care ouă la vârsta de 4 luni, cele mai multe însă nu încep decât prin a 8—9 lună. Unele găini ouă în timp de 16—17 ani, deși n'ar trebui ținute mai mult de 3 ani în scopul ouatului. Cu începere din anul al doilea, în care ouatul atinge așa zicând culmea, numărul ouălor începe a scădea treptat. În alegerea prăsii să fim cu deosebită luare aminte, dând întâietate găinilor bune de ouat, fiindcă această însușire trece și ea asupra urmașilor.

Pentru ouăle de clocit este neapărată intervenirea cocoșului, care și el ar trebui să provină din cutare găină bună de ouat. Cocoșul de prăsilă să nu fie mai tânăr de 1 an nici mai bătrân de 3 ani, mult 4. Din împerechiarea unui cocoș bătrân cu găini tinerele dobândim mai numai puice (9—10 din 12), ear' din ouăle datorite unui cocoș tânăr și găinilor bătrâne căpătăm mai ales cocoșei (în aceeași măsură).

Un cocoș nu ajunge decât pe seama a 12—14 găini.

Mersul timpului și hrana au o mare înțirire asupra ouatului. Cât ține gerul, ouatul încetează cu totul. Dacă e să aibă din ce să plămuească ouă multe și mari, cea dintâi cerință este înzestrarea cu hrană de ajuns. Pe seama găinilor de ouat se recomandă cu deosebire grăunțele de cânepă, hrișcă, ovės și grâu. Cucuruzul sporește grăsimea în paguba ouatului. Verdețurile amare, gândacii de Maiu și vermii albi înrăesc gustul ouălor.

În scopul clocirii, ouăle ar trebui strinse în fiecare seară și puse dechilin, perintimpinând astfel amestecarea cu ouăle de odinioară.

Ouăle de mâncat ar trebui păstrate la un loc răcoros, uscat, înzestrat cu aer proaspăt, scutit de ger și alte neajunsuri. Găocile sunt străbătute de numeroase găurele (pori), care se vor astupa, împedcând astfel intrarea aerului și eșirea apei. Mijloace: păstrarea într'un vas de lemn, în care se toarnă lapte de var, ungera cu unsoare (untură) de porc, pachetarea întră țărițe de bucate, sămînță de in ș. c. l.

Semne de îmbolnăvire la copiii mici.

Câtă vreme micii copii sunt sănătoși, fața lor e plină și liniștită. Mișcările ce le fac în leagăn dovedesc și ele pace și vioiciune. Dar' pe dată ce s'au îmbolnăvit, atât fața, cât și mișcările se schimbă dintr'odată. Dacă copilașul țipă și sbiară cu gura căscată, stringând ochii, e semn de tusă măgărească. În ajunul de a eși cutare dinte, mânuțele se îndreaptă adese spre gură. Când cu strinsurile (colica) la stomac, copilașul își trage picioarele spre foale și apoi le întinde, zăcând cu obrazul învâpăiat și sbierând scaldat în sudori.

Copilașii, care pătinesc de aprindere de plumăni sau alte boale grele, tac mulcom și fața lor pare a fi cuprinsă de jale dureroasă. Când cu aprinderea de plumăni, copilul zace liniștit pe spinare, ear' la aprinderea de pelița coastelor zace în totdeauna pe lătura bolnavă și fiind ridicat, el se pleacă în spre lătura de pricină. Când cu aprinderea peliții foalei însă, copilul zace pe spinare cu picioarele ghemuite.

La boalele de gât (grumaz), cum este d. e. anghina sau difterita, copilul resuflă greu și pare a fi copleșit de temerea nădușelilor.

Un semn neîndoios de sănătate este, când sugătorul zace cu mânuțele ridicate în spre urechi. Cât ce-a apucat să se îmbolnăvească, sugătorul lasă mânuțele să atirne în jos.

Ovės netreerat pentru cai.

Decât grăunțe goale și mai ales decât paie și grăunțe, fiecare dechilin, mai bine este să dăm cailor ovės netreerat (neîblătit), așadar' ovės și paie în amestec. Cu chipul acesta se cruță munca și spesele împreunate cu treeratul și caii mănăcă paiele mai bucuroși, pe lângă că mistuesc grăunțele mult mai bine. Acest nutreț priește cailor mai ales în cursul iernii. Economii, care n'au apucat să treeze ovėsul, pot urma întocmai.

Vindecarea ochilor chiori.

Chioritul atât de urgișit adese se poate vindeca ținând ochiul sănătos sau mai puțin chior (ceur) legat cu o fâșie neagră de mătășă. Un mijloc mult mai sigur este să înlocuim sticlele ochielarilor prin fâșii rotunde de pislă sau „guttapercha“, înzestrate la mijloc cu câte o gaură de mărimea unui bon (bob) de mazere. Purtând asemenea ochielari, chioritul se îndreaptă destul de repede.

Nu dați vitelor cartofi nespelați.

O greșală pagubitoare, de care se fac vinovați economii nostri, este, că dau vitelor și mai ales rimătorilor (porcilor) cartofi (crumpene, picioici, baraboi) nespelați și întregi cum sunt. Urmarea este, că rimătorii atât de lacomi adese se înneacă înghițind și pătinesc de splină sau de alte boale primejdioase. Pentru de a întimpina aceste scăderi n'ar avea decât să spele cartofii și să-i dea vitelor tăiați în bucăți. Munca și așa puțină se respătește cu prisos. Cartofii mai mărunți se pot da întregi cum sunt.

Napii (sfeclele) de nutreț și morcovii (morgii, murcoii, murele) de dat vitelor de asemenea ar trebui spelați și mănunțiți.

Scutirea contra gerului a cartofilor de transportat.

Un mijloc lesnicios și eștin este cu fundarea sacilor în apă rece. După umplerea cu cartofi (crumpene, picioici, baraboi), sacii se udă din nou cu apă rece. Cartofii astfel tratați întimpină cu înlesnire asprimea gerului și pot fi trimiși în toiul gerului fără să se strice. Aceeași se poate zice despre napi (sfecle), morcovi (morgi, murcoi, mure), pētrînjei, țeler și chiar despre poame.

Explicare: Umezeala (apa) astupă toate găurelele sacilor și coaja ghețoasă ce se formează pe de-asupra împedcă rēsbatarea gerului.

Leac contra limbricilor.

Se ferb în 300 grame de lapte dulce 20 grame de usturoiu pisat. După-ce s'a răcorit, laptele se trage în clistir și se aplică dimineața și seara în curs de 3 zile.

Astfel cetim în «Universul» din București.

Scoaterea petelor de păcură.

Din țesături de ori-ce soi și culoare, petele amintite se pot scoate prin frecarea cu gălbinaș de ou care, spelat apoi cu apă caldută, se duce cu pete cu tot.

Stirpirea șoarecilor de casă.

În scopul de a stirpi șoarecii de casă vedem aplicându-se nenumărate mijloace. Între cele mai sigure se numără cu deosebire simburii de migdale amare, tăiați mărunt și presărați cu zăhar.

În timpul mai nou s'au introdus niște curse (cluce, undițe) de forma unor căsuțe, în care, după-cum înșine ne-am încredințat, șoarecii se prind în grabă și mai mulți deodată. Unul din prietenii nostri a isbutit să prindă nu mai puțin de 26 șoareci de casă în timp de abia 9 zile. Curse de acest soi aveau minunate se pot căpeta în prăvălia lui Ioh. Weindl, Piațamare în Sibiu, bucata cu 40 cr.

Vindecarea rosăturilor de ham.

Adese hamul produce o rosătură la peptul calului, care rosătură se arată ca umflătură groasă, dureroasă și cu ferbințeață ori ca un loc rănit și care adese face pe cai să nu poată servi. În amândouă casurile, caii nu trebuiesc înhămați și li-se vor pune îmblojeli (cataplasme) reci de „oțet de saturn“ ori de „apă de saturn“. După-ce vor trece 2-3 zile, căldura și durerea vor înceta, umflătura va scădea încet încet și de sunt locuri rănite, se vor usca. Dacă mai rămâne umflătură, ea trebuie frecată bine de 3 ori pe zi cu spirt și săpun, rănile trebuiesc spălate des „cu tinctură de arnică“ și apoi unse cu „unguent saturnic“ sau de „zinc“. În curând caii se vor vindeca. Înainte de a înhăma calul din nou, hamul trebuie întocmit așa, încât să nu-l mai poată roade.

(După «Gazeta Țeraniilor».)

Știri economice.

Calea ferată Șelimbăr — Cislădie.

Zilele trecute comuna Cislădie a încheiat cu o societate un contract pentru clădirea unei căi ferate vicinale între Șelimbăr (lângă Sibiu) și Cislădie. Clădirea se va începe la primăvară și la 4 Iunie n. 1894 va ave să fie isprăvită.

O nouă fabrică de zăhar în Ardeal. Sub numirea „Fabrica de zăhar din Murș-Oșorhei, societate pe acții“, s'a constituit la 31 Octomvrie n. a. c. societatea pentru înființarea unei fabrici de zăhar aveau agri-

cole din Ungaria în orașul amintit. Fabrica va avea trebuință de 6000 măzi met. de napi pe zi. Capitalul pe acții face 900.000 fl. și acționarii s'au obligat a cultiva cel puțin 3000 jugere cu napi. Întreg capitalul se va solvi pe rînd din sumele ce li-se va detrage când cu predarea napilor. Fabrica își va începe lucrarea la 15 Septembrie n. 1894. Ca preșident în direcție a fost ales baronul Coloman Kemény.

Uciderea unui elefant. Se scrie din Stuttgart în Germania: Elefantul uriaș din grădina zoologică a orașului, cunoscut sub numele de Peter, rănindu-se la un picior și molipsindu-i-se rana, a trebuit să fie împușcat din cauză că începuse să dea semne de turbare. S'a folosit acest prilej pentru a se pune la probă puterea nouelor tunuri. În același timp însă, pentru a reintra în o parte măcar din paguba ce avea să sufere pentru pierderea elefantului, direcția grădinii zoologice a publicat următorul afiș:

„Marți, la 7 Noemvrie, după amiaza la oarele 2, elefantul Peter va fi împușcat. Intrarea în grădină, pentru a lua parte la această execuție, va costa 3 mărci (1 marcă = vre-o 60 cr). Produsul intrărilor va servi pentru cumpărarea unui nou elefant“.

La oara sus zisă s'a și împlinit execuția. O singură lovitură de tun a fost de ajuns pentru uciderea uriașului. Lovitura s'a dat deasupra ochiului, cu un tun de calibrul mic. Mai bine de 800 de persoane, printre care și multe dame, au luat parte la uciderea animalului.

Câne isteț. Într'una din dimineațele trecute vînătorul Ugo Alberti din Pelago, lângă Florența, s'a dus la vînătoare în împrejurimile aceluia loc. Vînătorul a vădit un șarpe, pușca, pe care el o ținea în mână, explodă, rănindu-l foarte greu la cap. Alberti căzu jos la pământ fără simțiri. Din rană sângele curgea din greu. Cânele seu, un foarte deștept animal, înțelegând nenorocirea întemplată stăpânului seu, începu să alerge de jur împrejur, lătrând într'un chip plângător ca și cum ar fi cerut ajutor. Întâlnind doi țărani, li-se puse în cale și prin ademeniri, alergând și întorcându-se mereu în spre locul unde nenorocirea se întemplantase, isbuti să facă a fi urmat de cei doi oameni, care găsiră pe rănit întins pe jos. Atunci unul din cei doi țărani alergă la Pelago și dădu de veste dirigătoriei care, venind în grabă, conduseră pe rănit la spitalul Sfânta-Maria din Florența, unde el se crede că va scăpa cu viață.

Oameni pitici lângă munții Pirenei. Profesorul Marsyta spune, că la poalele Pireneilor răsăriteni, pe șesul Nebas trăiește o seminție de oameni, destul de numeroasă, cunoscuți sub numirea de „nanos“, adecă pitici, fiindcă trupul lor nu se înalță mai sus de 1 metru și 15 centim. Acești pitici se deosebesc altcum prin un trup mlădios, mâni și picioare mici, spete și coase late, așa că după înfățișare par a fi puternici. Toți au păr roșu, obraz lătareț și osos, fălci tari, nas turtit, ochi încâtva costiși asemenea Mongolilor și barbă înzestrată cu păr foarte rar. Singura deosebire între bărbați și femei este portul. Vrednic de amintire este faptul, că se căsătoresc numai între sine, nu și cu cei de alt neam. Din cauza micimii și a ticăloșiei, în care trăiesc, ei sînt de risul „lumei“. Mulți dintre ei nu-și cunosc părinții și nu știu să numere până la 3.

Animalele în fața primejdiei. Cîteva pilde ajung pentru a dovedi, cât de istețe se arată unele animale în fața primejdiei, de care se ved amenințate. Ursul american, ajuns în strîmtoare, se lasă jos cu repejune și așteaptă pe cei care-l vînează în totală nemișcare — se face mort. Ori cîtă trudă și-ar da vînătorul, lovind din greu, animalul rămîne lungit și rabdă mulcom. Aseori s'au văzut paseri care, fiind urmărite, se furisau în tufișul învecinat, fugind apoi cu repejune în depărtare și sburând fără veste drept în sus. Iepurii de casă aleargă acum în dreapta acum în stînga, voind să scape mai ușor. Veverițele se dosesc așa ca între ele și vînător să se vină acum un arbore acum altul. Crocodilul urmărit se ascunde în glodul mocirlos și turbură apa așa de tare, că vînătorul n'are cum să îl zărească. În mare trăiește un soi de pește care, în clipita primejdiei, sloboade din trupul seu un fel de negreală, întunecînd apa și apoi pleacă aiurea.

Orașul Chicago. Nu este în lume oraș, care ar fi luat un avînt așa de uriaș ca Chicago în America de mează-noapte; căci nu s'au împlinit încă 60 de ani, de când s'a pus temelie orașului Chicago, care adăpostește astăzi peste 1,300.000 locuitori. Pînă la anul 1833 era un sătuleț cu abia 175 case. În 1837 Chicago număra 4170, în 1850 26.963, 1860 109.206, 1870 306.605, 1880 491.516 și în 1890 1,098.576 locuitori. Vrednice de amintire deosebită sînt numeroasele clădiri uriașe, alcătuite din șini de fer și cărămizi găunoase și numărînd 10—20 rînduri de ferestri.

Cel mai bogat an în vinuri. Din Bordeaux (ceteste: Borda) în Franța apuseană se scrie, că pentru acel ținut 1893 a fost anul cel mai bogat în vinuri dela 1800 încoace. De primăvara și pînă la cules timpul a fost din seamă afară priincios viilor. Ca nici-cînd mai înainte, culesul s'a început la 24 August. Cei mai bătrîni oameni nu-și aduc aminte să fi dobîndit atîta amar de vin minunat ca în anul de față. Pe lângă că vinul a dat câștiguri neasămuite, viierii au vîndut de astădată frunzele de vițe cu câte 15 franci (aproape 8 fl.) de maja metrică pe seama vitelor.

După-cum am fost arătat altădată, viierii noștri ar lucra înțelepțește strîngînd și ei frunzele din viie drept nutreț prețios și foarte ieftin.

O întemplantă ciudată. O întemplantă ciudată s'a petrecut nu demult în comuna Giesen (Germania). Acolo într'o noapte friguroasă din săptămîna trecută, femeia unui țăran bogat a născut un copil. Din întemplantă în aceeași vreme o scroafă a fîtat în grajd tocmai 7 purcei. Unul dintre acestia era așa de slab și de prăpădit încît ca să nu moară a trebuit să i se dea „o îngrijire deosebită“.

Țăranul, om milos din fire, a luat purcelul și înfășurîndu-l în niște cărpe l-a pus în leagănul copilășului, pe cînd acesta fusese dus la mîsa ca să sugă.

— „Aci o să se încălzască“, își zicea țăranul.

Purcelul a adormit numai decît. Peste un cîas, eată că vine o vecină ca să vadă ce mai face lăuza și băețelul. Fiind întunec, ea s'a dus la leagăn, a luat purcelul înfășurat în scutece (crezînd că-i copilul) și după-ce l-a sărutat pe bot a strigat:

„Auleo, nu-i fie de deochi, cum seamănă cu tatăl-seu!“

Ea voia să facă un compliment țăranului. Purcelul însă în urma sărutărei s'a deșteptat din somn și a început să guite. Abia atunci a văzut femeia, pe cine ține în brațe. Ea s'a rușinat sîraca, ear' țăranul rîde și acum cu poftă.

Stomac bun. La Londra, capitala Angliei, a murit nu demult un struț, în stomacul căruia s'au aflat: grăunțe de orz în amestec cu petri cât nucile, 3 pipe de lut, 1 cuțit cu plăsele de cioaie, 25 nasturi (bumbi) militărești, mai mulți bani de aramă, 1 lăntuș de orologiu, 6 nuci mari și 1 sîrmă (drot) de 10 centim. După-cum se știe, struțul este o pasere a ceea ce uriașe.

Păcălitură. Un student șiret a tipărit într'o gazetă următoarea înștiințare: „Dela un birtaș de aici am fost cumpărat zilele trecute o litră de vin roșu. După-cum s'au dovedit acest vin era plăsmuit din apă, spirt, vîpșeală și alte bazaconii. De cumva birtașul, care m'a înșelat, nu-mi va trimite în timp de 24 de oare o litră de vin roșu a ceea ce curat, voi scoate la iveală numele și locuința acestui birtaș.“ Și ce să vezi! Nu mai puțin de 23 birtași s'au simțit îndemnați a trimite pe seama studentului tot atîtea litre de vin roșu a ceea ce curat.

De 15 ori gemeni. Un ziar de medicină englezesc, din cele mai serioase spune, că o femeie în Anglia a avut de 15-ori gemeni. Numărul copiilor sei a fost de 33, din care 24 au murit înainte de a împlini 6 luni.

O știre bună. Știrea cea bună ne vine din satul Seinidin Maramureș în Ardeal, scrie „Deșteptarea“ din Cernăuți. Seinenii, ca și mai toți oarșenii noștri de-arîndul, au fost sărăcit, dîndu-se cu beutura și cu alte rele. Dară vrînd Dumnezeu sfîntul ca să vie la dînsii în sat un preot harnic și să-i învețe tot una și una, ei dela o vreme s'au încumîntit, au slăbit cu bentura și s'au apucat de muncă. Și ei muncea așa, că se pîcătuia să le treacă o zi, fără să se aleagă cu ceva. Bucurîndu-se preotul lor A. Berinde că-i bagă învîțătura în samă, i-au mai pus pe urmă la cale ca să-și facă ei în de ei bancă sătească, pentru-ca să n'aibă a mai alerga pe la jidani ori pe la alții la împrumutat bani. Seinenii și-au și făcut banca aceea, punînd fie-care pe lună la cassa banței câte 10 cruceri, și apoi împrumutînd din trînsa, care cît îi trebuia. Așa capitalul băncii aceleia a crescut din an în an ajungînd la sute de mii de florini. Și acumă eată ce știre bună ne vine dela Seineni! Ei nu de mult au scos din banca lor 800 de mii de lei, și s'au dus de au cumpărat dela un Ungur o moșie întregă. Moșia au împărțit-o apoi întreolaltă, ba au făcut parte din trînsa și la oamenii din două sate din migieșie, care au plătit bine. Banii din vînzarea moșiei au intrat ear' la banca lor. Vedeți, așa fac oamenii cei cumînți și aseultători!

Din traista cu povețele.

Intrebarea 56. Apropiîndu-se timpul, în care se taie (ucid) porcii, Vă rog să arătați în „Foaia Poporului“, cum ar trebui să se pregătească carnea, clisa (slîcina, lardul) și cărnații și cum să se afume?

N. Onciu, învîțător.

Răspuns. În nr. următor vom publica o expunere mai pe larg în acest obiect.

Posta redacției.

Dior V. Sala în Vașău; I. B. în Bozovici; G. G. în Corna; și I. O. în Conța: Numai în numărul viitor vom pute publica scrisorile D-Voastre, din pricina imbulzelii de material mai grabnic pentru numărul de față.

Dlui G. C. în Valeadeni. «Marcu Iagărul» e o baladă frumoasă, și îți mulțumim pentru dinsa; te-am ruga însă ca să ni-le trimiți așa cum le auzi din popor, fără nici un adaus dela D-Ta. În cea de față ai făcut un adaus de 25 versuri numai la începutul părții a doua, ear' alte aproape 20 prin celelalte părți. Firește noi le-am lăsat afară, căci se cunosc foarte tare și scad din prețul baladei. Se va tipări la rindul seu. Logogriful nu-l folosim.

Dlui I. Vesa în Lunca. Poesiile populare adunate de D-Ta le avem Sânt bune și se vor folosi. Dacă până acum nu 'ți-s'au publicat, nuate descuragia, ci culege și ne trimite încă. Pe rind le vine rindul la toți. Precum vedeți, cu numărul trecut și cel de față am început a mulțumi pe mulți deodată, pentru a înălțura bănușeala că nu am voi să le facem destul. Cererii de a se publica numai decăt, nu se poate face destul, căci avem aici sute de coale cu poesii populare care toate așteaptă publicare. Un lucru te-am ruga și pe D-Ta și pe alții: caută cari poesii sînt publicate deja în alte colecții, ca bună-oară cea mare a lui Iarnic-Bârsan, și acelea nu 'ni-le mai trimiteți, ci numai ceva nou, ne-publicat.

Funchi Ales. Popp în Năprade. Am primit poesiiile; sînt frumoase; se vor publica la rindul seu.

Economului Ioan Dragomir în Sîntrori. Acelaș răspuns.

Dlui A. B. V. în Velcheriu. «Țiganul vînător de urși» se va publica. Răspunsul negativ din posta numărului trecut, n'a privit și poesia asta, pe care nu o cetisem încă.

Cursul pieții din Sibiu.

Din 10 Noemvrie st. v. 1893.

Hârtie-monetă română . . .	Cump. 10.03	Vênz. 10.10
Lire turcești	11.30	11.40
Imperiali	10.40	10.50
Ruble rusești	1.31	1.33

Bursa de mărfuri din Budapesta.

Dela 10 Noemvrie v. 1893.

Sămînțe	Calitatea per Hect.	Prețul scotit d. 100 chlgr.	
		dela	până
Grâu vechiu	75	—	—
Grâu dela Tisa	75	—	—
Grâu de Pesta	75	—	—
Grâu de Alba-regală	75	—	—
Grâu de Bácska	75	—	—
Grâu unguresc de nord	75	—	—
Săcară	70—72	5.65	5.85
Orz de nutreț	60—62	6.20	6.50
Orz de vinars	62—64	6.75	7.50
Orz de bere	64—66	7.80	9.—
Ovês	39—41	—	—
Cucuruz bănățensc	75	6.8	7.30
Cucuruz de alt soi	73	4.95	5.05
Meiu (mălaiu)	—	—	—
Hirișcă	—	4.30	4.70
Luțernă ungurescă	—	56.—	63.—
Luțernă franceză	—	65.—	75.—
Luțernă roșie	—	65.—	73.—
Oleu de rapiță (rafinat)	—	37.50	38.50
Oleu de in	—	—	—
Unsoare de porc de Pesta	—	55.—	55.50
Unsoare de porc dela țeară	—	—	—
Slănină svântată	—	52.—	53.—
Slănină afumată	—	—	—
Său	—	36.—	37.—
Prune	—	—	—
Miere brută	—	—	—
Miere galbină străcurată	—	—	—
Ceară de Rosenau	—	—	—
Spirt brut	—	15.70	16.25
Drojdițe de spirt	—	18.75	19.25

Bursa din București.

Din 10 Noemvrie v. 1893.

Obiectul	%	cump. lei
Renta română din 1875	5%	158.—
Renta română amortisabilă	5 "	06. 1/2
Renta română amortisabilă	5 "	—
Renta rom. (Rurale convertite)	6 "	—
Oblig. C. F. Române	6 "	102.—
Oblig. C. F. Române	4 "	—
Creditul fonciar rural	7 "	104.50
Creditul fonciar rural	5 "	90 3/4
Oblig. cassei pensiunilor fr. 3000	10 fr.	—
	V. N.	
Banca Națională (ult. dividendă 84.45)	500	16.30
20 franci aur	—	20.01
Banca Națională a României	—	—

Bursa din Budapesta și Viena.

Din 10 Noemvrie v. 1893.

Obiectul	Buda- pesta	Viena
Galbini împărătești	6.—	6.02
Napoleonul	10.14	10.13
100 mărci germane imp.	62.55	62.57
Renta de aur ung. de 6%	—	—
Renta de aur ung. de 4 "	115.85	115.85
Renta de hârtie ung. de 5%	—	—
Împrumutul căilor ferate ung.	122.—	126.75
Bonuri (obligații) rurale ung.	94.75	94.50
Bonuri (obligații) rurale croato-slavone	98.—	—
Obligațiile pt. despăgubirea regaliilor	100.50	—
Împrumut cu premiu ung.	148.—	149.—
Losuri pt. regularea Tisei și Segedin.	141.50	141.—
Losurile aust. din 1860	160.50	160.75
Scrisuri fonciare ale „Albinci”	101.—	—

Călinđarul săptămânii.

Zilele	Călinđarul vechiu	Călinđ. nou	Soarelo
	Dum. a 26-a d. Ros., gl. 1, sft. 4.		rês. ap.
Dum.	14 † S. Apostol Filip	26 Conrad	7 36 3 57
Luni	15 M. Gurie P. N. Chr.	27 Virgiliu	7 38 3 57
Mărti	16 † S. Ap. Ev. Mateiu	23 Sosten	7 39 3 56
Merc.	17 Pr. Grigorie Ep. N.	29 Saturnin	7 40 3 55
Joi	18 Muc. Platon	30 Andr. Ap.	7 42 3 55
Vineri	19 Pror. Avdiu	1 Dec. Eligiu	7 43 3 54
Sămb.	20 Cuv. Grigorie Dec.	2 Bibiana	7 45 3 54

În absența dlui Ioan Russu Șirianul pentru redacțiune responsabil: George Moldovan.

INSTITUT TIPOGRAFIC în SIBIU.

A eșit de sub tipar:

Călinđarul Poporului

pe anul comun

1894.

Cuprinsul: Călinđarul astronomic și bisericesc, cu povețe economice pe fiecare lună. — Cronologie pe anul 1894. — Genealogia domnitorilor europeni. — Posta. — Corespondența telegrafică. — Raportul între măsurile noue și vechi. — Scara timbrelor. — Autoritățile bisericești române din Ungaria și Transilvania. — „Naufagiul”. Novelă de Enric Castelnovo. Tradusă de Ioan Russu Șirianul. — „Episootia”. (Din scrierea lui Anton Bacalbașa: Moș-Teacă din casarmă). — *Economic:* Cum ne putem ajuta când ne amenință lipsa de nutreț și de paie; Despre altoirea viței de viie; Floarea soarelui, o minunăță plantă pentru producerea de uleu. — *Poesii:* „Plugul blăstemat”, de V. Alexandri; „Traiul când 'ți-se urește”, de G. Coșbuc; „Gornistul dela Grivița”, de Ioan Nenițescu; „Patriei Românilor”, de G. Murnu; „Vulpea și racii”. Fabulă, de Tr. I. Magier; „Vulturul și Țeranul”. Anecdotală, de C. B. Ceahor; „Ghicitori”, de V. Simiganoschi; „Defăimătorul”. (Character), de Paris Mumuleanu. — *Partea haslie:* Tăierul cu două fețe, de Anton Pan; Sămînța de sare. — Tîrgurile din Ardeal, Ungaria, Bucovina și România. — Inscrerate. Numai 20 cr. exemplarul.

Tîrgurile din săptămâna viitoare după căl. vechiu.

Luni, 15 Noemvrie: Drag, Cason. Betlean.

Mercuri, 17 Noemvrie: Capolnaș-Olafalău.

Joi, 18 Noemvrie: Sânta-Maria, Mediaș, Sic, Zernești.

Vineri, 19 Noemvrie: Capolnaș-Mănăstur, Zabola.

Sămbătă, 20 Noemvrie: Băiuța.

LOTERIE.

Tragerea din 18 Noemvrie n.

Timișoara: 74 22 2 66 43

Viena: 90 18 80 39 6

Tragerea din 22 Noemvrie n.

Brünn: 85 10 6 55 79

„ARDELEANA”
institut de credit și de economii, societate pe acții în Orăștie.

AVIS.

Institutul de credit și de economii „ARDELEANA”, societate pe acții în Orăștie (Szászváros), Piața-mare nr. 2 și 4 în casele proprii, primește

depuneri spre fructificare

sub următoarele condițiuni:

[936] 17—

a) depuneri făcute la a căror ridicare nu se recere abzicere cu 5%;

b) depuneri făcute cu condițiunea de a se anunța ridicarea lor cu 5 1/2% și

c) depuneri făcute pe timp mai îndelungat de cătră biserici, școale, corporațiuni culturale ori cu alt scop de binefacere cu 6%.

Depuneri, ridicări sau anunțări se pot efectua și prin postă.

Orăștie, la 1 Noemvrie 1892.

Direcțiunea.

Trei învătăcei

se primesc în franzelăria lui
Stefan Moga
Sibiu, [2665] 1-3
strada Bahngasse.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

BETIA

se vindecă prin **Antibetin**, întrebuintat cu rezultat strălucit în o mulțime de cazuri. *Nenumărate mulțumite primite dela cei vindecați se trimit franco la cerere.* Fiind fără ori-ce gust, se poate da pătimașului de beție și fără știrea lui. 1 dosă costă **2 fl. 20 cr.**, 1 dosă dublă pentru morbul învechit, **4 fl. 40 cr.** trimițându-se suma din urma și se trimite franco în toate țerile. Se capătă la farmacia „La Vultur“, Lugoj, nr. 112, Bănat. [2229] 8-20

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

În editura „Institutului tipografic“
a apărut și se află de vânzare

Prăsirea pomilor

de
D. COMSA,
membru în comitetul central al „Reuniunii române agricole“.

Prețul unui exemplar 12 cr.

Banca generală de asigurare „TRANSILVANIA“ ÎN SIBIU.

fundată în anul 1868

[1051] 81-

asigurează prelungă condițiunile cele mai favorabile:

- în contra pericolului de foc și exploziune clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobiliu etc.
- pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitaluri pe cazul morții și pentru terminuri fixate, de zestre și de rente.

Dela fundarea institutului se plătiră:

Despăgubiri pentru daune cauzate prin foc.	Sume asigurate pe viață
în a. 1869—1889 fl. 753,907.07	în a. 1869—1889 fl. 604,695.42
în a. 1890 „ 59,643.77	în a. 1890 „ 44,195.08
în a. 1891 „ 51,752.38	în a. 1891 „ 48,316.91
în a. 1892 „ 48,911.78	în a. 1892 „ 57,791.88
Suma fl. 914,215.—	Suma fl. 754,999.29

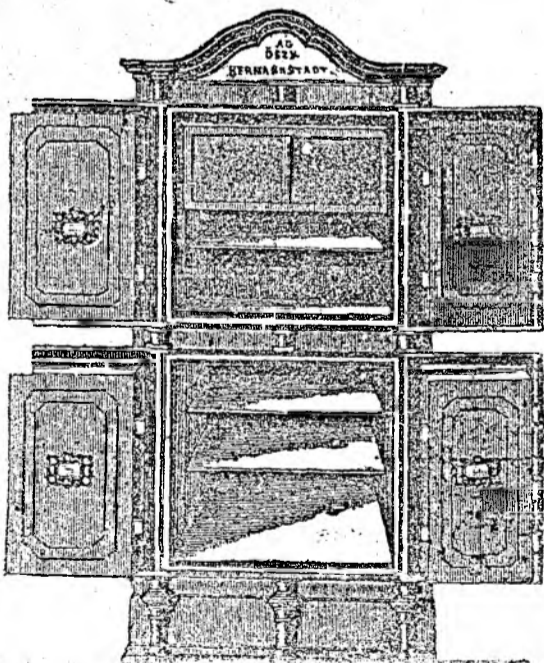
1,669.214 fl. 29 cr.

Conform bilanțului pentru 1892 fondurile de rezervă și garanție se urcă la

686.795 fl. 44 cr.

Prospecte și formulare se dau gratis.

Deslușiri se dau și oferte de asigurări se primesc prin Direcțiune în Sibiu, (Strada Cisnădiei Nr. 5, casa proprie), sau prin Agenturile generale și principale în Brașov (H. Hermann), Cluj și Arad, precum și prin Agenturile speciale în locurile mai însemnate.

Fabricat în țeară!

Ces. și reg. privil.

Prima fabrică de casse ardelenescă.

Existând de 12 ani, premiata cu mai multe distincțiuni a lui

A. Géza Öszy,

Quergasse Nr. 39, SIBIU, Hechtgasse Nr. 40.

recomandă

Cassele și cassetele sale de fier pentru păstrat bani, cărți și documente

sigure contra focului și spargerii

de construcție proprie a ei și putând fi deschise numai de cumpărătorul însuși. Diferite forme și mărimi, cu prețuri mai ieftine, decât asemenea produse din alte fabrici.

CASSELE

[1316] 44-

sunt expuse vederii cercetătorilor în localul fabricii.

Prețuri curente ilustrate se trimit la cerere gratis și franco.